

SLOVENSKI TADRAN

LETO III, ŠTEV. 27

Koper, petek 2. julija 1954

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

Porast kmetijske proizvodnje in odkup pridelkov V Renčah praznujejo

Na Kremanjcah pred trinajstimi leti

Vedno večja proizvodnja kmetijskih pridelkov zahteva, da naše zadruge, kakor tudi trgovska podjetja s te vrste proizvodov, čimprej razmislijo, kakor organizirati odkup, prevoz in prodajo, da ne bo blago nekje obležalo in se pokvarilo. K temu jih sili tudi to, da v našem okraju skoraj ni poljedelskih pridelkov, ki bi lahko čakali v skladiščih, ampak so večidel le taki, ki zahtevajo takojšnjo odpremo in porabo, odnosno predelavo.

O porastu kmetijske proizvodnje nam govorijo podatki zadnjih let. Leta 1952 so zadruga in trgovska podjetja odkupila skupno 4 milijone 300 tisoč kg sadja in zelenjave. Leta 1953 pa skoraj še enkrat toliko: 8 milijonov 200 tisoč kg. Letos predvidevajo, da bodo odkupili okrog 10 milijonov kg. Naravno je, da tak porast proizvodnje in odkupa narekuje vedno večjo skrb in vedno boljšo organizacijo prometa s temi proizvodi.

Pri tem je važno dvoje stvari. Prvič — ureditev zbirnih odkupnih centrov in ekspeditivnost; drugič — usmeritev kmetijske proizvodnje v takem smislu, da bo proizvodnja posameznih pridelkov kakovostno in količinsko v skladu s potrebami tržišča, upoštevajoč pri tem specifične prilike pridelovanja in motnje, ki lahko nastanejo zaradi vremenskih neugodnosti.

O prvem vprašanju so nedavno razpravljali upravniki KZ na posvetovanju, ki ga je sklicala OZKZ. Sklenili so organizirati toliko zbirnih centrov, da bo zadostovalo in a ne bi treba kmetom čakati z vozovi pozno v noč in izgubljati čas. Glede drugega vprašanja pa zadeva ni tako preprosta. Tovarna Arrigoni je sicer že navezala stike z zadrugami za odkup industrijskega paradiznika, vendar je način pomanjkljiv, ker tovarna zahteva enakomeren dotok skozi vso sezono, kar je nemogoče zaradi tega, ker paradiznik ne dozoreva enakomerno in ga nobena pogodba na to ne bo prisilila. Mnogo bolje bi bilo vsekakor, da bi tovarna računala, da bo večji del paradiznika morala odkupiti v dobrih 15 dne in se temu primerno pripravila.

Druga pomanjkljivost večjih odkupnih podjetij je, da sicer imajo povodbe z zadrugami ali vse preveč splošne. Nanašajo se na »vso proizvodnjo«. Tako poslovanje ne daje proizvajalcu možnosti, da se orientira niti glede vrste pridelkov niti glede kakovosti. Zato so te pogodbe le nekakšna oblika medsebojnega sporazuma od katerega ima zadruga to korist, da lahko svoje proizvode proda, podjetje pa zadrževajo primerno količino primorci, po katerih je veliko povpraševanje. Na njihov račun tudi pozneje krije eventualne poslovne izgube, če je kasnejših proizvodov več, kot jih lahko plasira.

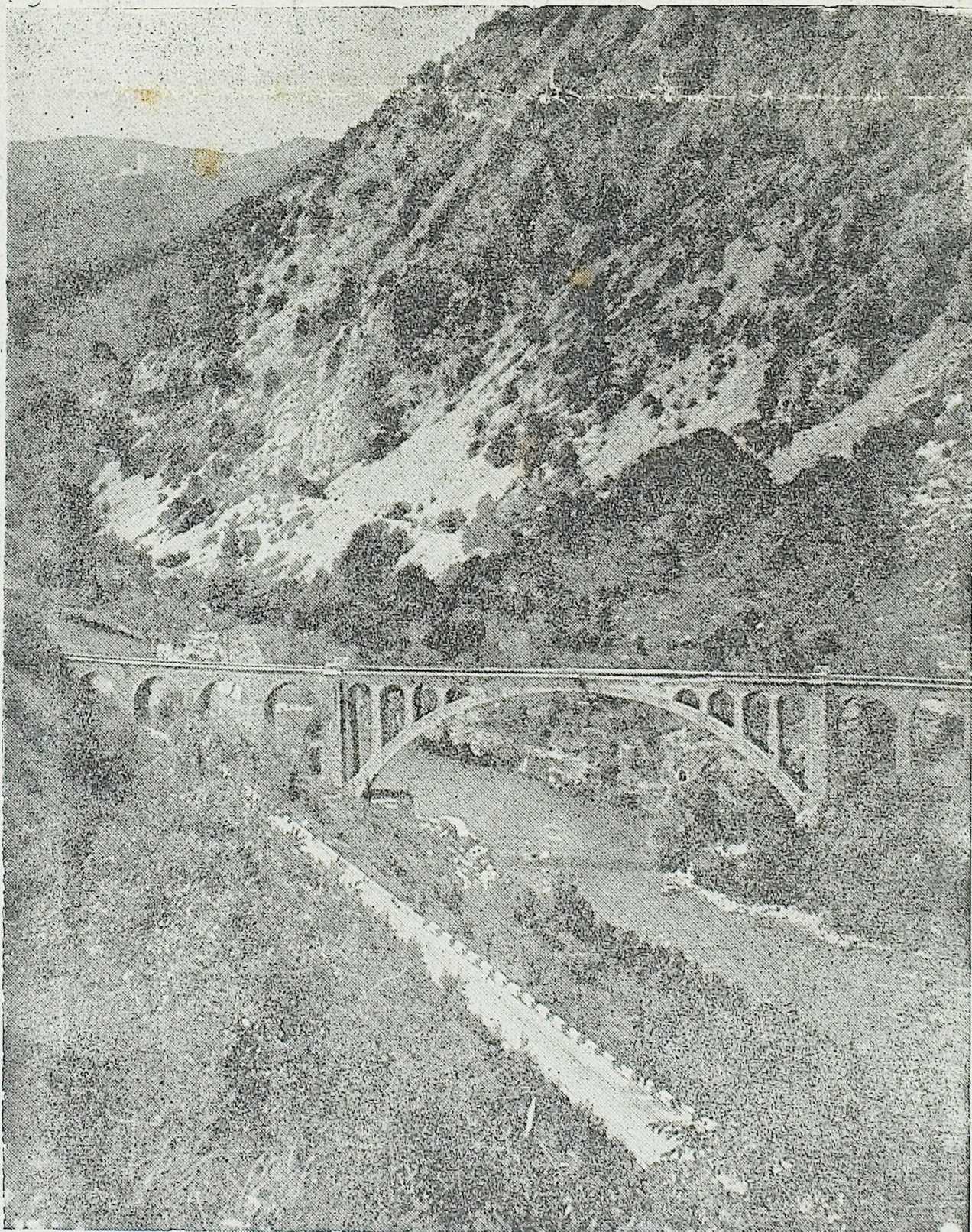
Imamo pa tudi proizvajalce, ki v začetku streme po čim višjih cenah, in ne mislijo kaj bo, ko bodo tudi v drugih krajih dozoreli razni pridelki. Prve pridelke dajo brez vsakih obvez tistemu, ki dražje plača, ko pa jim kasneje drugi pridelki ostajajo, vale krivdo na domača trgovska podjetja, ki skrbje predvsem, da zadovolje tiste zadruga, s katerimi so pogodbeno vezana.

Prav zato že sama praksa narekuje več reda in sistematičnosti, v prvi vrsti pa tudi forsiranja pridelovanja tistih pridelkov, po katerih je največ povpraševanja. Seveda ne smemo besedo »forsiranje« razumeti vulgarno. Gre za potrebni stimulans glede cen in obrazložitve proizvajalcem, kaj bodo lažje prodali in kaj težje ter kakšne perspektive so glede na domača, kakor tuja tržišča. Letos, kakor tudi v prejšnjih letih, so se n. pr. zelo obnesle jagode. Tako glede možnosti prodaje, kakor tudi cene. Podjetje Fructus je doseglo na zunanjem tržišču ceno 315 dolarjev za tono jagod v primeri z lanskoletno ceno 260 dolarjev. In to samo zaradi boljše kakovosti in okusnejše embalaže.

Sploh se glede izvoza ne moremo

pritoževati. Lani je isto podjetje izvozilo kmetijskih pridelkov za 83 milijonov dinarjev, letos pa samo v prvih šestih mesecih za 63 milijonov. In če bi imelo več takih pridelkov, kot so jagode, po katerih je povpraševanje, bi lahko bil izvoz še znatno višji.

Vendar pa bi bilo pogrešno misliti, da bomo samo z povečanim izvozom rešili ta vprašanje. Trenutno je mnogo važnejše domače tržišče, ki je gotov odjemalec. Zato bodo morala naša podjetja tudi v tem pogledu marsikaj urediti: razpon cen, nepoznanje trga, zanemarjanje manjših krajev, slaba povezava s sorodnimi podjetji na drobno in druge pomanjkljivosti, občutno ovirajo prodajo kmetijskih pridelkov, zlasti v času največje proizvodnje.

SOCA IN SABOTIN — PRIČA VELIKIH ZGODOVINSKIH DOGODKOV

Majhna gozdna raven pod Velikim vrhom in Fajtovim hribom nad Renčami. Tiho prihajajo iz vseh smeri preprosti delovni ljudje. Nobenega razgleda ni od tam, ker ga zakrivajo hrasti in grmovje, vendar se je zbrala lepa družba. Ta skupina ljudi je prišla da bi govorila o drugačnem razgledu — o razgledu v bodočnost — ki si jo je kmalu po tistem sestanku začelo kovati primorsko ljudstvo.

Te ljudi je poklical — ČAS. Občutili bližino dni, ki so jih napovedovali veliki ljudje zatiranega slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov. Niso jim bile neznane Prešernove besede: »V sovražnike z

oblakov — rodu naj našega trešči grom«, ki jih je pred sto leti zapisal v »Zdravljici«. Poznali so napovedi pesnika Gregorčiča, čutili so bližino tistih dni, ki jih je napovedoval Cankar, čutili so dolžnost, da izpolnijo napoved, željo ljudskega umetnika Župančiča:

»Da ne bo med nami nepoznan,
ko pride čas,
ko sine dan,
da vstane, plane klādivar, klādivar s'lni iz nas...«

Dne 8. julija 1941. je ta skupina ljudi, v kateri so bili Anton Velušček — Matevž, Bogomil Vižintin, Martin Možetič in še nekaj najboljših revolucionarnih ljudi in kraja, pripravila iskrico upora, ki se je kmalu razširil po vsej Primorski. Stanek imenovali — so sprejeli »Na širši konferenci — kot so temeljni točki Osvobodilne fronte slovenskega naroda in sklenili:

da bodo po vsej Primorski razširili OF pod vodstvom KPS,
da ne bodo priznali krivične meje, ki je takrat ločila Primorsko od Jugoslavije,

da bodo po vsej Primorski organizirali borbo za osvoboditev domovine.

Iz navzočih tovarišev so sestavili prvi Primorski okrožni odbor OF in po sestanku še okrožni komitej za Goriško.

Na Kremanjcah (tako pravijo temu kraju), po trinajstih letih. Iz zelene trave se dviga dva metra visoko kamenito znamenje v katerem je vzdignjena plošča z napisom:

»Mesto prvega sestanka KP Primorske. 8. julija 1941. Ta dan je Partija pozvala primorsko ljudstvo v boj za njegove pravice in svobodo.«

Ta napis pove obiskovalcu, da stoji na zgodovinskem kraju. Res! Če se samo bežno povrne z mislimi na tiste dni leta 1941 in se spomni — takratnega obraza domovine — mora priznati, da je to mesto res zgodovinski kraj. Ko je okupator s svojim vojnimi strojem zatačljal mejo z vojaštvom, fašisti, kvesturini, topovi, trdnjavami, žičnimi ovirami, itd. je ta majhna slovenska govorila o uporih proti tako močnemu vojnemu stroju! In to o uporih brez orožja! To ni bila poteza obupanca, ki ne ve več izhoda, temveč je bila zavestna poteza ljudi, ki vedo kaj hočejo in so se odločili, da za vsako ceno uničijo ali pa izženejo sovražnika iz svoje domovine.

Renče so zaradi goste naseljenosti že dolgo časa pred prvo svetovno vojno nosile pečat proletarske vasi. Delovni ljudje so bili prisiljeni iskati kruha po svetu. Garači za interese tujih kapitalistov so že zgodaj spoznali krivice in zatiranja takrat vladajočega kapitalizma. Že leta 1907 so se renški delavci začeli združevati v Social-demokratski stranki. Organizirali so se po vseh mestih, kjer so delali v Trstu, Ljubljani, Sarajevu, Gradcu, Innsbrucku, itd.

Leta 1914 so bili ti delavci pokli-
(Nadaljevanje na 2. strani)

V Renčah praznujejo

(Nadaljevanje s 1. strani)

cani pod orožje. Takratna avstrijska oblast je nekatere imela pod nadzorstvom. Bili so zaznamovani kot mezanjesljudi.

Leta 1920 so v Renčah ustanovili Kulturno-prosvetno društvo »Ljudski oder«, ki je štel 180 članov. Imelo je igralsko skupino, mešani pevski zbor in knjižnico. Igralska skupina je nastopila doma, v Vrtojbi, v Opatjem selu in celo v Tolminu.

Na pobudo nekaterih zavednih delavcev so s prostovoljnimi prispevki kupili zastavo KP in ustanovili celico. 1. maja 1921 so to zastavo prvič nosili po Goriških ulicah. Komaj leto kasneje so morali zastavo skriti, ker je fašizem začel s strahovanjem. Ko so nekoč prihrumeli iz Gorice fašisti in napravili preiskavo na sedežu KP, je tovariš Alojz Martinuč odnesel zastavo pred nosom fašistov skozi okno. Fašisti so potem razpisali 30.000 lir nagrade za tistega, ki bi povedal, kam so skrili zastavo. Niso dobili Juda Iškarijota! Leta 1929 je delegacija KP potovala z zastavo v Švico in je tam praznovala Prvi maj. Po vrnitvi domov, so zastavo zazidali med dve steni, kjer je ostala skrta vse do osvoboditve. Ob zgodovinskem V. kongresu KPJ so zastavo poklonili tovarišu Titu.

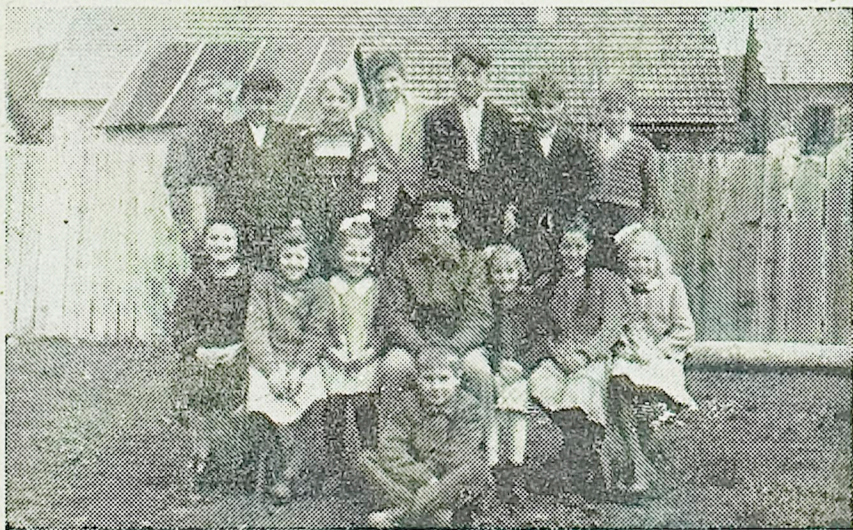
Ko je bila v novembru 1941 v Trstu razprava proti skupini 60 Slovencev — antifašistov, Tomažiču Kosu, Vradnjalu, Bobeku in drugim, so renški aktivisti organizirali v vasi in okolici listkovno akcijo. Besedilo na listkih je pozivalo ljudi na maščevanje ustrelnih žrtev. Fašisti in karabinjerji, ki so bili takrat v Renčah so se potuhneli. Ustrašili so se odkrite besede.

V četrtek 8. julija bodo prebivalci občine Renče praznovali in se spominjali na vse, kar so dali med narodnoosvobodilno borbo — in še prej — za uničenje fašizma. Ob tej pomembni zgodovinski obletnici se bodo spominjali tudi vseh tistih, ki so svoja življenja dali za svobodo in lepše življenje. Tem so sredi vasi postavili lep spomenik. Na steni hiše ob spomeniku pa so zapisali tele pomembne besede:

»Popotnik, ki tod mimo prideš — vedi, da še je živ v grobovih teh naš sen. Prisluhni tptki bratovski besedi, premisli našo žrtev — naš namen. Lepših in pomembnejših besed res niso mogli zapisati. Velike žrtve, k iso jih doprinesli vsi jugoslovanski narodi — in jih še vedno doprinašajo — so imele in imajo tudi danes namen: bratsko sožitje doma, bratsko sožitje v svetu med vsemi narodi.

Zasedanje okrajnega LO Postojna

V sredo 30. junija sta se sestala na skupno zasedanje oba zbora okrajnega LO Postojna. Poslanci so razpravljali večinoma o gospodarsko-upravnih vprašanjih. Na dnevnem redu je bilo kar 29 različnih vprašanj. Poleg administrativno-upravnih posegov, kot imenovanje upravnega odbora pri podružnici Narodne banke v Postojni, razrešitev sodnika pri okrožnem sodišču v

Pionirji osnovne šole iz Igavci

Strela je udarila v tri hiše v Trseku

Vročina, ki jo imamo zadnje čase, je res neznosna. Ze navsezgodaj zjutraj pripeka tako, da se ljudje zaskrbljeni ozirajo v nebo. »Da bi le ne prišla kaka nevihta,« pravijo.

Prejšnji teden v četrtek se je nenadoma pooblačilo. Temni oblaki so kazali, da ne bo šlo vse po sreči. Iz oblakov so začele švigati strele kot za stavo. Naenkrat je strela udarila v neko hišo v Trseku, ni pa napravila škode, razen veliko strahu. Kmalu nato je udarila še v drugo in nato še v tretjo hišo. Naravno, da so bili ljudje zelo v strahu, ker so se naravne sile tako razdivjale prav nad njihovo vasjo. Strela je ubila osla in je tako napravila najmanjšo škodo.

Obvestilo

Zavoda za pospeševanje gospodarstva

Kako zatirati »listno pegavost« (palež) na paradižniku

Zaradi zelo nepovoljnih pordnebnih razmer se je letos pojavila v našem okraju na paradižniku v zelo velikem obsegu huda bolezen »listna pegavost« (palež). Listi dobijo pege, ki se pojavijo nepravilno po listju in ki dobijo popreči rumeno, nato rjavo barvo in se končno posušijo.

Kako bolezen zatiramo? Takoj ko opazimo na listju pege, moramo pričeti s škropljenjem z »žvepleno apneno brozgo«, ki jo pripravljamo na sledeči način: 20 kg žvepla v prahu dobro zmešamo s 27 kg gašenega apna, nato dolijemo vode na 100 litrov v železnem kotlu kuhamo mešanico, tako da vre počasi ¼ ure. Med vrenjem brozgo često premešamo in dolivamo vode, kolikor je izhiapela. Skuhano brozgo hladimo nato pa

odlijemo rdečo bistro tekočino od vsedline. Brozgo hranimo v steklenicah ali sodih, da nima do nje pristopa zrak.

Žvepleno apneno brozgo uporabljamo v 2,5% raztopini. (na 100 litrov vode vzamemo 2,5 kg te brozge.)

Namesto žveplene apnene brozge uporabljamo »Solar« ali »Sumbarit« v 1% raztopini ali »Cosana« v 0,3% raztopini (na 100 litrov vode 30 dekagramov Cosana).

Ker so se na paradižniku pojavile tudi druge bolezni glivične narave (peronospora), lahko mešamo vsa omenjena sredstva s raztopino modre galice, ki jo uporabljamo navadno proti peronospori.

Iz okuženih njiv moramo pred škropljenjem odstraniti vse okužene liste in jih na mestu sežgati.

Uspehi osnovne šole v Vipavi

Pravkar končano šolsko leto 1953-54 so tudi na osnovni šoli v Vipavi lepo zaključili. Pred dnevi je osnovna šola priredila zaključno predstavo z razstavo risb, ročnih del in zvezkov, katero si je ogledalo precej ljudi, predvsem starši šolarjev. Tudi učni uspeh je bil dober, saj je od 103 šolarjev izdelalo devetdeset šolarjev. Letošnji učni uspeh je bil boljši od lanskega. Šolarji so redno obiskovali pouk, saj je bil obisk kljub hudi zimi in burji kar 96 odstoten.

Ob zaključku šolskega leta je bilo 29 odličnjakov nagrajenih s knjigami, ki jih je razdelil predstavnik šolskega odbora. Za knjige so prispevala vipavska podjetja. Tega dne je bilo tudi 52 šolarjev I. in II. razreda sprejetih v pionirsko organizacijo.

V maju so v parku otvorili tudi lepo otroško igrišče, kjer se šolarji in predšolski otroci posebno v teh dneh zelo radi igrajo.

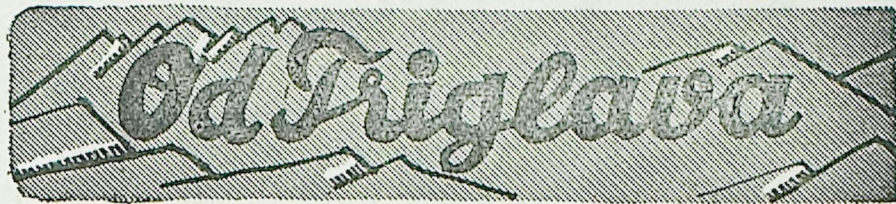
Za konec šolskega leta je šolski odbor omogočil šolarjem izlet k slapu Savice in v Bohinj; na ta način so tudi vipavski otroci spoznali lepote naše Gorenjske.

Sodelovanje staršev z učitelji je bilo zelo tesno in plodno; veliko pa je pomagal šolski odbor, ki se je zanimal za vse težave in probleme šole in jih pomagal reševati.

Vanganel

Pri nas je letos dobro obrodil zgodnji krompir. Kmetijska zadruga je do sedaj odkupila že nad 4 vagonne in predvideva, da bo odkupila še okoli 8 vagonov krompirja. Zelo dobro so obrodile hruške »petrovke«. Zadruga jih dnevno odkupi do 70 stotov. Kmetom plačujejo te vrste hrušk od 20 do 22 den kg. Veliko so ljudje izgubili pri češnjah. Skoro vsakemu srednjemu kmetu jih je slabo vreme uničilo od 3 do 4 stote.

Precejšnjo škodo je slabo vreme napravilo na nasadih paradižnika. Poleg peronospore se je pojavila še neka druga bolezen, zaradi katere se liste suši in odpada.

Lepa razstava v Sežani

Šolska razstava v Sežani ob zaključku šolskega leta je taka, da je ne bi spravil v Jakopičev paviljon v Ljubljani. Prava razstava! Po mestu okusna in nazoma vabila, v šolski veži vpisna knjiga za obiskovalce, namesto vstopnine nabiralnik za prostovoljne prispevke. V štirih razredih šole pa dela naše mladine iz osnovne šole, gimnazije in vaje-niške šole.

Ne veš, kaj bi prej občudoval. Takoj na oko presodiš, da je bila to dekliska roka, ki je koščke tkanine pretkala in oživila z živobarvnimi okraji in da se je le iz sanjarenaj dečkov, kako bi se vozili z ladjo ali zrakoplovom v daljine in nepoznane kraje, porodil model letala, kot da se bo kar pred tvojimi očmi dvignil v zrak. Nič ne motijo njihovih linij poleg ležeči razni izdelki okornih oblik, ki pa so za možgančke učenca prvega razreda osnovne šole največji umotvor.

Vse stene so polne pestrih risb od okorno narisanih raznih živali do živih cvetlic, da kar zaduhaš njihov vonj. Natančno izdelani načrti raznih naprav — risbe vajeniške šole pa že kažejo zanesljive bodoče obrtnike-mojstre.

Radjski krožek je razstavil razne električne naprave od elektroskopa, galvanoskopa, reostata, električnega zvonca in še mnogo drugih naprav do elektromagnetnega telegrafa, vse pod električno napetostjo, tako da bi vam bil lahko že kar z razstave po Morsejevem pisalnem telegrafu opisal svoje vtise. Vsekakor pa je ta razstava rezultat velikega truda učiteljev in profesorjev, ki so razstavo tako okusno uredili, da bi se lahko kosala z razstavo, ki bi nastala pod ugodnejšimi pogoji.

Za zaključek šolskega leta je gimnazija v Sežani pripravila še majhno interno akademijo s petjem in recitacijami. Svoje pesmi in črtice so čitali člani literarnega krožka na gimnaziji. Ni rečeno, da ne bo kdo izmed njih recitiral svojih del še kot pravi pesnik ali pisatelj. Akademija je bila prav primeren trenutek za nagraditev najboljših dijakov z lepimi knjigami. Ob tej priložnosti smo slišali, da je imela gimnazija 240 dijakov, izdelalo pa je razred 145 ali 60 %. Večina ostalih, ki so odšli iz šole s povešeno glavo, pa bo lahko na koncu počitnic popravila, kar je zdaj zamudila.

Z. D.

Zaključen je gospodinjski tečaj v HRUŠEVJU

V aprilu je prišla v Hruševje pri Postojni mlada gospodinjstva učiteljica Ivanka Strle iz Markovca v Loški dolini, da bi učila naša dekleta kuhanja in gospodinjstva. Na pobudo tukajšnjega učiteljstva, se je v ta koristni tečaj prijavilo 20 mladih deklet, ki bi rade postale pridne gospodinjice in dobre kuharice.

Mlada voditeljica tečaja je kmalu razdelila dekleta na dve skupini in jim odkazala delo tako, da so vsa dekleta posečala tečaj 3 krat tedensko po 6 ur dnevno.

Ze prvi teden se je pokazalo, da bo imel tečaj lepe uspehe. Dekleta so z velikim veseljem in vestnostjo kljub delu na polju, prihajala na tečaj. Vsakokrat so imele najprej teoretičen pouk: o lepem vedenju, kako serviramo gostom, o gospodinjstvu na splošno in pisanje receptov. Nato so odsle v kuhinjo in pridno prijele vsaka za svoje delo. Žal, da je bilo premalo časa, da bi se več učile tudi ročnih del, kar je prav tako potrebno vsaki gospodinjici.

Prišel je zaključni dan tečaja. Ves teden je bilo v kuhinji živahno vrvenje. Dekleta so pripravljale izdelke za razstavo. Treba se je bilo zares izkazati in napraviti vse čim lepše, zato se je videlo na mladih obrazih deklet le nekoliko zaskrbljenosti. Toda iz dneva v dan je bilo opaziti na mizah vedno lepše stvari, kar je dalo dekletom novega poguma, pa saj so se tudi zanesle na svojo voditeljico.

V soboto, 12. junija so pripravile v prostorih Obč. LO Hruševje kras-

no, zelo okusno urejeno razstavo. H kuharski razstavi pa so priključili svojo šolsko tudi naši šolarji osnovnih šole Velikega Ubelskega, Šmihelca pod Nanosom in Hruševja. Razstavili so namreč prvič po osvoboditvi svoje ročne prispevke.

V nedeljo, 13. t. m. so bili ves dan odprti razstavnii prostori. Razstavo je obiskalo veliko ljudi. Vsi so bili zelo presenečeni, saj niso kaj takega pričakovali. Popoldne pa so naše tečajnice nastopile tudi na odru, kajti med tečajem so se pridno pripravljale na prireditve. Pri igrah sta sodelovala tudi mladince Lumar Ljubo in Ogrizek Rafo iz Hruševja. Nastopili so z dvema veselima enodejankama, gledalce pa so še prav posebno navdušile z venčkom narodnih plesov iz Gorenjske in Hrvatske. Tako so vsi odnesli od tega dneva najlepše vtise, saj je bilo za Hruševje res nekaj posebnega.

S. P.

Žito je dozorelo . . .

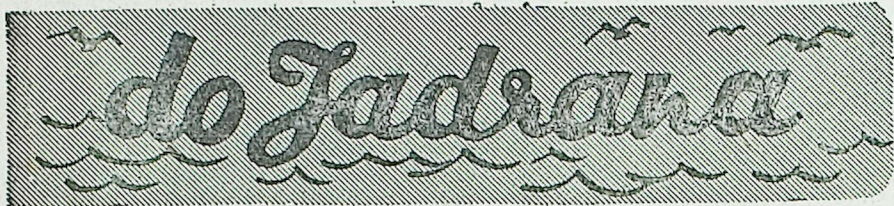
Klasje pregleduje

V obmorskem pasu koprškega in bujskega okraja je dozorela pšenica. Lepo se odražajo od zelenih vinogradov in travnikov rumene lise zrelega žita. Dolgotrajno pomladansko deževje je za nekaj dni zakasnilo zoritev, ni pa kot kaže vplivalo na pridelek. V okolici Novigrada v bujskem okraju bo po mnenju kmetijskih strokovnjakov pridelek pšenice večji kot je bil lani. Na Koprskem predvidevajo srednjo letino žita. Po nekaterih krajih bo pšenica boljša kot je bila lani. Zelo lep je povsod ozimni ječmen, ki je dozorel in nima najmanjšega sledu rje. Posevki pšenice so ostali redki na krajih, ki so ispostavljeni burji, drugod pa je pšenica zelo lepa in je lepo dozorela. Ker ni bilo neviht, stoji žito lepo pokonci, da bodo povsod lahko želi s stroji.

Ali je prav tako?

Avtopodjetje »Kras« iz Sežane je do pred dobrim mesecem vzdrževalo avtobusno progo Sežana — Kubeč — Gračišče — Sočerga. To progo je naenkrat uknilo z izgorom, da nima na razpolago avtobusa in da ima z njo le izgubo. Tako je ostalo 2400 prebivalcev občine Gračišče brez vsake zveze z okrajem, kamor morajo ljudje večkrat potovati zaradi opravkov. Do Mostičja pod Črnim kalom imajo sedaj 7 km poti, če hočejo dobiti cezo z avtobusi, ki prihajajo iz Koprca. Do prve najbližje železniške postaje pa imajo iz Gračišča, kjer je sedež občine, 2 in pol ure hoda, oddaljene vasi pa celo 3 in pol ure.

Prebivalci občine so zaradi tega zelo prizadeti in prosijo, da bi avtopodjetje uredilo zadevo tako, da bi znova vzpostavilo omenjeno zvezo. Če ne bi šlo drugače, naj bi se dogovorilo z avtopodjetjem »Slavnik« v Koprju. Upajo, da bo ta njihova želja v najkrajšem času izpolnjena.

Gojenci dijaškega doma v Postojni so izboljšali učni uspeh

O Dijaškem domu v Postojni smo že marsikaj brali v naših časopisih, vendar vsi članki, ki so bili objavljeni že preteklo šolsko leto in letos niso prikazali resničnega stanja. Preteklo šolsko leto učni uspeh ni bil zadovoljiv, za kar pa ne moremo pripisovati vse krivde dijakom in vzgojnemu osebju. Glavni vzrok za neuspeh so bile neurejene razmere v domu, ker smo se vselili v nedograjeno stavbo in so bili več mesecev še delavci v domu, kar je brez dvoma oviralo gojence pri resnem delu. Tudi to šolsko leto so se pogojili le nekoliko izboljšali. Dom je še vedno brez kuhinje in obednice, tako da so morali gojenci vse šolsko leto ob vsakih vremenskih neprilicah hoditi več sto metrov daleč na hrano. Uprava doma je skrbela, da so imeli gojenci vedno dobro oskrbo, za kar se je treba zahvaliti tudi Ljudskemu odboru MO Postojna, ki je dom finančno podprl. Bili smo v stalni povezavi z ravnateljstvom gimnazije in proforskim zborom. Postavljena je bila mladinska organizacija, ki je skrbela predvsem za politični, kulturni napredek gojencev, vodila pa je računa tudi o učenem uspehu. Gojenci višjih razredov so si vedno tovariško med seboj pomagali, tako da so boljši učenci nudili pomoč slabšim. Gojencem nižjih razredov so, poleg medsebojne pomoči, pomagale tudi tovarišice vzgojiteljice. Tako so ob zaključku šolskega leta dosegli zadovoljiv učni uspeh. Od 111 gojencev jih je izdelalo 89 ali 80,2 odstotka. Od teh so 4 odlični, 16 prav dobrih, 45 dobrih in 24 zadostnih. Nezdostni uspeh imajo 4 gojenci, ostalih 18 pa ima pravico do popravnega izpita.

Poleg tega so gojenci dijaškega doma aktivno sodelovali na kulturnem in športnem področju. Večina jih je vključenih v TD Partizan. V domu je uspešno deloval modelarski krožek z 12 člani. Fotoamaterski krožek z 20 člani je uspešno zaključil A tečaj. Dve dramski skupini sta v okviru SKUDA uspešno nastudirali igri »Srečni dnevi« in »Zupanova Micko«, s katerima sta vsaka dvakrat nastopili v Postojni. Gostovali sta tudi v Ilirski Bistrici in Prestranku. Skupina, ki igra »Srečni dnevi« je gostovala tudi na mladinskem festivalu v Kopru. V okviru SKUD deluje tudi folklorna skupina. Med gojenci doma so tudi zelo dobri odbojkaši, strelci in šahisti. Aktivno je delovala mladinska ljudska univerza. Bilo je več zelo dobrih predavanj, za kar se moramo zahvaliti predavateljem, predvsem tovarišem profesorjem.

Našteli bi lahko še marsikaj. Lahko pa trdimo, da so bili v tem šolskem letu gojenci doma zelo aktivni v izvenšolskem delu, a so kljub temu dosegli zadovoljiv učni uspeh, le disciplina v domu bi morala biti boljša.

Upali smo, da se bo v letošnjem letu z gradnjo nadaljevalo in zaključilo ter da se bo dom vsaj delno opremil, a so vsi naši upi bili zaman. Za gradnjo je v proračunu predvidenih le 5 milijonov din, potrebovali pa bi jih vsaj 30. Z odobrenimi 5 milijoni, katerim bo treba dodati vsaj še dva, bodo zgradili del trakta, v katerem bo začasna kuhinja in obednica, kar je obljubljeno, da bo do jeseni dokončano. Vendar začeta dela ne kažejo na vselitev pred zimo.

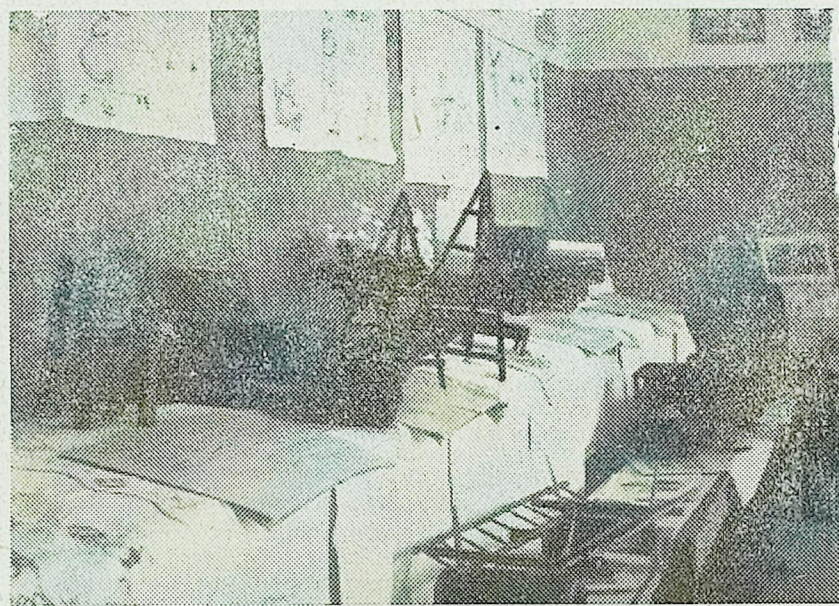
Kredit za opremo doma je popolnoma izpadel iz proračuna, kljub temu da naši gojenci še vedno spijo na slamah, da nimajo dovolj omar za obleko in perilo, da oprema za obednico ni več uporabna in neشته manjših potreb. Stopnišče je še vedno brez ograje, kar nam dela vedno velike skrbi, da bi se ne pripetila nezgoda. Ves les oken in vrat še ni popleskan, zaradi česar se zelo kvari in se tako dela gospodarska škoda.

Mislimo, da bi morali merodajni organi voditi o vsem navedenem več računa. Vemo, da so potrebe po investicijah nujne tudi v druge namene, vendar započeto delo ne bi

smeli pustiti na pol poti. Zato naj se navedene potrebe upošteva pri sprejemanju dodatnega proračuna. Naši učenci se mladini je treba urediti tako okolje, da se bo v njem ugodno počutila, potem bomo lahko od nje zahtevali, da dosega dobre uspehe na vseh delovnih področjih. R. P.

Šolska razstava v Marezigah

Ob zaključku šolskega leta so v Marezigah priredili razstavo učencev osnovne šole in nekaterih razredov osemletke. Razstavili so šol-

V Marezigah so priredili lepo šolsko razstavo.

ske naloge (proste spise), risbe, vezene prtiče, kmečko orodje in drugo. Nekateri razstavljeni predmeti so že kar dobro izdelani. Med drugimi razne vezanine. Posebno se odražajo nekatere barvne risbe s svinčnikom Zvezdana Oleniča iz Babčev, ki je letos končal osnovno šolo. Iz njih se da ugotoviti, da jih je narisala roka učenca, ki kaže precejšnjo nadarjenost za risanje in slikanje. Škoda le, da šolanja ne bo mogel nadaljevati, ker je edinec in bo moral ostati doma in pomagati pri obdelovanju zemlje.

V Bovcu bodo gradili tovarno vžigalnih svečk

Bovško je poznano kot prijetno letovišče, ki leto za letom privablja številne turiste in letoviščarje. Ti se opajajo nad naravnimi lepotami tega kraja. Domačini so veseli letoviščarjev, saj jim prinesejo marsikaj dinar postranskega zaslužka. Njihova zemlja kaj skopo vrača s pridejki skrb, ki ji jo posevčajo z obdelovanjem.

Okrajni ljudski odbor v Tolminu je večkrat razpravljal, kako pomagati prebivalcem Bovškega. Že odprava koz, ki so kmetovalcem precej pomagale pri preživljanju, je bila zanje velika žrtev. Niso oporekali, ker so spoznali, da je to v korist gozdov. Sklep obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora v Tolminu, ki odloča, da bodo v Bovcu gradili novo tovarno za izdelovanje vžigalnih svečk in drugih domašinskih delov, so prebivalci Bovškega pozdravili z velikim zadovoljstvom. Nova tovarna bo zagotovila zaposlitev delovne sile, ki je v kraju ne manjka, hkrati pa bo prinesla zaslužek in s tem izboljšala življenjske pogoje v tem pasivnem predelu.

Dramska družina iz Čezarjev-Pobegov na gostovanjih

Uspeh uprizoritve Golarjeve veseloigre: »Dve nevesti«, na odru Zadrúžnega doma pri Sv. Antonu, je vtil vodstvu dramske družine in članstvu nove pobude, da so si omislili daljše gostovanje povezano s poučnim izletom. Ogledali so se, zanimivo škocijansko jamo in zgo-

Truške

Takoj, ko je bil zaključen pouk na osnovni šoli, so začeli z večjimi obnovitvenimi deli šolskega poslopja. Šola je bila zgrajena leta 1903 in ni bila deležna večjih popravil razen vsakoletnega beljenja notranjih prostorov. Bil je res skrajni čas, ker je streha na več krajih puščala. Stropi so pregneti in je omet odpadal na tla. Tudi zunanost šole je bila zelo zanemarjena.

Za dokončno obnovo šole bi potrebovali najmanj dva in pol milijona dinarjev. Za letošnja dela je okrajna prosveta nakazala 1.200.000 din. Te dni nameščajo strešnike, tako da bo sedaj streha popolnoma nova. V prostorih bodo napravili nove stropne in prav tako okna, kjer jih še ni bilo. Tako bo šola v jeseni dobila popolnoma novo lice. Zdaj je pri delu zaposlenih dnevno po devet delavcev.

Prosvetno življenje je bilo na mrtvi točki, dokler ni prišel k nam novi učitelj. Ta je kmalu vzbudil zanimanje pri mladini in ustanovil igralsko skupino. V zadnjih dveh letih smo imeli več predstav. Igral-

ska skupina nam je prikazala igre: Vse naše, Mati, Bedak Pavlek, Prodani mlin, Jazbec pred sodiščem itd. Več nastopov so imeli šolski otroci. Igralci so šli na gostovanje tudi v Boršt.

Prosvetno društvo ima 22 članov. V programu ima igro Stari grehi, ki jo bodo odigrali v oktobru. Zveza prosvetnih društev v Kopru je dala 40.000 din pomoči, kar bo društvu v veliko pomoč. Želimo, da bi tudi občina imela za naše težave tako razumevanje, kot ga ima okraj.

Preko poletja si bo mladina v Hruševju zgradila igrišče za odbojko, za katero je precejšnje zanimanje. Še bolj pa si želi ustanovitve avtomoto društva in tečaja, vendar ji tej prošnji doslej še niso ugodili.

V. M.

Smrtna nesreča pri gradnji ceste Rižana - Črni kal

V soboto dopoldne je mladega 23 letnega Jožeta Brajnika z Rižane št. 30 doletela pri gradnji nove ceste Rižana - Črni kal smrtna nesreča. Ko je ponesrečeni Jože pomagal pri izkopavanju velikega drevesnega parobka, se je ta nepričakovano odtrgal na gornji strani in se prevrnil na delavca. Mladi Jože je bil na mestu mrtev, ker mu je parobek povzročil težke notranje poškodbe. Ponesrečenega Jožeta smo pokopali v nedeljo ob veliki udeležbi prebivalstva.

Nepričakovana nesreča je zelo pretresla prebivalce Rižane. Vsi sožustvujejo s tako težko prizadeto družino.

Gabrovica

Letos imamo dobro sadno letino. Češeni, ki gredo sedaj h koncu, je bilo veliko. Škoda, da je deževno vreme pokvarilo precej sadu. Zelo veliko bo hrušk in drugega sadja. Za začetek dobro kaže tudi grozdje.

Dolgo ovirana košnja je sedaj v polnem teku. Obilne padavine so pomagale (nekaterim tudi škodovale), da je trava gosta in visoka. Tako ne bomo imeli skrbi, da bi nam zmanjkalo krme. Želimo samo to, da bi imeli lepo vreme, in da bi nam toča prizanesla.

Razno iz občine Gračišče

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora je bilo na dnevni redu vprašanje zatiranja koloradskega hrošča, ki se je letos pojavil v veliki množini. Odborniki so razpravljali o tem, kako bi kmetom pomagali, da bi bolje organizirali boj proti škodljivcu. Vsi kmetovalci se pritožujejo, da razna zatiralna sredstva (Pantakan, DDT) nič ne pomagajo. Mlade hrošče pomorijo, stari pa si že čez nekaj ur opomorejo in nato še z večjo požrešnostjo planejo na krompirjevo.

Veliko zaskrbljenost povzroča kozjerecem odlok o odpravi koz.

Uspehi mladine v Hruševju

V preteklem letu je bilo delo mladinske organizacije v občini Hruševje zelo šibko. Uspešna občinska konferenca v začetku letošnjega leta pa je napravila očitno prelom. Občinski komitet se je pod vodstvom učiteljice Slave zavzel za mladino po vaseh. Pred konferenco in po njej so bili postavljene aktivni v vseh vaseh, članstvo se je od 174 dvignilo na 245 in zdaj je neorganizirana mladina le še v manjših zaselkih.

Uspehi so se že pokazali na prosvetnem polju. V okviru KUD-a je bil ustanovljen mladinski in pionirski tamburaški zbor, ki ga po žrtvovalno vodi Komar Ciril in Razdrtega. Aprila je mladina iz Velikega Ubeljskega samostojno nastopila z igrama, »Grumba«, in »Krap« ter zapela nekaj pesmi. Prireditelji so vaščani hvaležno sprejeli, ker je redko vidijo domače na odru.

13. junija je bil v Hruševju zaključen dvomesečni gospodinjski tečaj, ki ga je obiskovalo 20 mladink, vodila pa ga je Strle Ivanka in Markovca. Na zaključni dan so tečajnice pripravile razstavo kuharskih izdelkov, ki so presenetili zlasti matere, saj kar verjeti niso mogle, da so njihove hčerke zmogle kaj takega. K tej pa je bila priključena še razstava ročnih izdelkov šolarjev, ki so prav tako dobili priznanje vseh obiskovalcev.

To je bil praznik v Hruševju, zlasti še, ker so zvečer v okviru mladinskega festivala in v počastitev zaključka tečaja mladinci in tečajnice zaigrali dve enodejanski »Nahod« in »Kaznovani zapeljivci« ter venček narodnih plesov.

Razen tega pa je 57 mladincev iz občine odšlo na festival v Koper.

Preko poletja si bo mladina v Hruševju zgradila igrišče za odbojko, za katero je precejšnje zanimanje. Še bolj pa si želi ustanovitve avtomoto društva in tečaja, vendar ji tej prošnji doslej še niso ugodili.

V vsej občini redijo danes še okrog 102 kozi. Po odloku o zaščiti gozdov je 56 od teh zapisanih mesarju. Ostalih 46 člav pa zaenkrat lahko še ostane pri življenju, ker jim odlok daje to pravico. Lastniki imajo manj kot en hektar obdelovalne zemlje in jim je koza v močno oporo pri preživljanju. So tudi primeri, da so posestniku poginile krave in ni imel sredstev, da bi si kupil druge. Do koz je laže prišel, ker manj stanejo.

Gradnja novega poslopja osemletke naglo napreduje. Te dni postavljajo ostrešno tramovje, nakar jo bodo že pokrili.

Gospodarski položaj občine je težak. Vremenske nezgode (suša ali toča) skoro vsako leto prizadenejo večjo škodo na že tako skromnih pridelkih. Mislijo bo treba na postavitev kakega manjšega industrijskega obrata, ki bi dal zaslužka v dobi, ko na polju ni večjega dela.

Nova hiša v Ivanjemgradu

Graditelj, ki je vreden pohvale.

Lozej Jože iz Ivanjgrada je že vse od mladosti mislil, da bi si zgradil novo stanovanjsko hišo. Ta misel, bolj rečeno želja, pa se mu je izpolnila 1. avgusta 1951, ko je položil prvi kamen za temelj nove hiše. Hišo je res gradil dolgo časa, saj še sedaj ni v celoti dokončana, toda napravil je vse sam. Pomagal mu je oče Franc, ki je pa star že 66 let in bil v tem času bolan ter je dva meseca prebil v bolnici. Tudi mati, ki ima 54 let je pri delu pomagala ter se lotila tudi vsakega možkega dela, da sta mož in sin lahko nadaljevala z zidanjem.

Nova hiša jih je zamudila. Ko bi jo delala dva po osem ur na dan, bi jo gradila celih 9 mesecev.

Trdo kraško kamenje je Lozej vozil z lesenim vozičkom, ki ga je napravil doma. Voz je enostaven, majhen, lesen, s polnimi kolesi, ki so nekoliko okovana. Vendar je s tem vozom, vozil kamenje, težko tudi 900 kg.

Vse kamenje je Jože sam obdelal, čeravno ni kamnosek. Obdelati je moral 450 komadov. Za hišo je kupil 3500 kg apna, 700 komadov opeke, strešnike pa je zamenjal z valovito pločevino, ki jo je nabral od vojaških barak iz prve svetovne vojne. Les za okenske okvire in okenska krila je napravil iz telefonskih impregniranih drogovi, ki jih je pošta zavrnila ter jih Jožetu prodala po 100 din komad. Vsa zidarska, mizarska in kamnoseška dela je Jože napravil s pomočjo očeta, čeravno nobeden od njiju ni izučen kateore od teh obrti. Vendar se nikjer na hiši ne pozna, da sta jo delala neizučena moža. Naredila sta tudi dvigalo, ki je sicer enostavno, toda pomagalo je pri dviganju težkega kamenja. S tem dvigalom sta dvigala kamenje 700 pa tudi 800 kg težke.

Za požrtvovalno in naporno delo so vaščani iz Ivanjgrada in sosednje vasi Zagajca, zbrali prostovoljne prispevke, s katerimi bodo postavili spominsko ploščo na novi hiši. Lozej se bo vselil v novo hišo 25. julija 1954, čeprav še ne bo dokončana. K tej slavnosti bo povabil vse svoje tovariše, predstavnike ljudske oblasti in množičnih organizacij. K. M.

Nova hiša v Ivanjem gradu

VRŠIČ

Prejšnji četrtek nas je obiskala toča, ki je napravila precej škodo. Takoj drugi dan je prišla posebna komisija iz občinskega LO Marežige, da ugotovi škodo.

Sprehod PO SVETU

Položaj v Guatemali se je zadnje dni nepričakovano hitro spremenil in, kakor danes stoji vsa zadeva, lahko trdimo, da je intervencija zmagala in dosegla svoj namen. Ze nekaj ur potem, ko je guatemalski radio poročal o prvih uspešnih vladnih čet in potiskanju upornikov iz mest, ki so jih zavzeli, je predsednik vlade Arbenz nenadoma odstopil, njegovo mesto pa je prevzel polkovnik Diaz, ki je izjavil, da bo nadaljeval borbo proti upornikom.

Diaz je bil predsednik le dva dni, nakar je oblast prevzela vojaška junta, ki ji načeljuje triumvirat Monzon, Truz in Salazar. Diaza so aretirali. Zadnja poročila govore, da je s posredovanjem ZDA sklenjeno premirje, člani triumvirata pa so izjavili, da so pripravljene sprejeti v novo vlado vodjo upornikov Armaza.

Je to konec? Bodo tisoči guatemalskih kmetov, ki jim je agrarna reforma zagotovila zemljo in z njo primerne življenjske pogoje, dopustili, da spet postanejo brezpravnih najemniki in garajo za bomo mezdo na plantažah ameriških kompanij? To bo pokazala prihodnost. Medtem pa se je mali državi zgodila groba krivica, ki je sramota današnjemu času in ob njej izzvene kot najgloblja ironija visokodoloča gesla o svobodi narodov, enakosti malih in velikih, prihajajoča iz ust tistih, ki so to zakrivil.

V Atenah se je začela konferen-

V nekaj vrstah

VIETNAM — Skupina laoških upornikov je vrgla v hišo, kjer so bili francoski podčastniki, bombo. Štirje podčastniki so bili hudo ranjeni. Naravno, da so podčastniki na ta atentat odgovorili z ognjem in ubili enega laoškega upornika, dva pa so ranili.

Komaj 24 ur prej je pri atentatu v taborišču Kinaime izgubilo življenje sedem ljudi, več deset pa je bilo ranjenih.

DUNAJ — Nekdanji avstrijski prestolonaslednik Oto Habsburški se vedno hrepeni po »dednem prestolu«. Zadnje čase se je lotil pisanja. V nekem članku piše, da je bil do leta 1914 sto let mir zato, ker je bil dunajski kongres dosegel uspeh. Po njegovem je varnost Evrope sloanela na dveh velikih cesarstvih v središču Evrope in na Vzhodu, to je visoki Porti in donavski monarhiji, ki da sta bili mednarodni.

MOSKVA — Na posebnem zasedanju Centralnega komiteja Komunistične partije SZ so ostro kritizirali ministrstvo za kmetijstvo in ministrstvo sovjazov. Poročilo, ki je bilo prebrano na zasedanju, pravi: »da je Centralni komitej ugotovil resne pomanjkljivosti v organizaciji razvoja neobdelane ali zapuščene zemlje.«

DUNAJ — V pondeljek so hudi nalivi v okolici Dunaja, zlasti pri Semeringu povzročili velike poplave. Na področju Semeringa je na več krajih poškodovana železniška proga, večje število vasi pa je brez telefonskih zvez. Več vasi je poplavljenih tudi v Burgenlandu.

TRST — Zloglasni kvestor dr. Locastro, ki je bil takrat, ko je stopila v veljavo mirovna pogodba z Italijo, imenovan za kvestorja v Gorici, je bil te dni premeščen v Genovo. Tržačanom, posebno še tržaškim Slovincem, je ta kvestor dobro znan še iz časov procesa proti Pinku Tomažiču in njegovi skupini, ko je skupno z zloglasnim komisarjem Perlo vodil preiskavo.

BEOGRAD — Za proslavo desetletnice osvoboditve Beograda pripravljajo več jubilejnih izdaj in razstavo knjig, ki bo obsegala vse, kar je bilo objavljenega v Beogradu v zadnjih desetih letih. Mestna turistična zveza namerava izdati propekt Beograda in njegovih izletniških točk.

KAIRO. Arabsko poslaništvo v Kairu je objavilo poročilo v katerem obtožuje britansko oblast napadov na prebivalstvo na področju Buraimi. Poročilo navaja, da so Angleži uvedli blokado mesta Hamassa, kjer kopljejo jarke. Na obmejnem področju je bilo v zadnjem času več oboroženih sopadov.

ca zastopnikov balkanskih držav: Grčije, Turčije in Jugoslavije, ki bo pripravila skupen osnutek sporazuma o balkanski zvezi. Konference je nadaljevala delo za realizacijo ideje, ki je načelno že bila sprejeta od vseh treh držav in končno dozorela ob obisku predsednika Tita v Turčiji in Grčiji.

Važnemu političnemu dogodku posveča turški, predvsem pa grški tisk veliko pozornost. Komentariji in predvidevanja o uspehu konference so zelo optimistični, kar dokazuje, da je taka politika medsebojnega sodelovanja razumljiva narodom balkanskih držav, da tako medsebojno sodelovanje želijo in podpirajo napore svojih državljanov v tej smeri. Zato pričakujejo, da bo balkanska zveza v kratkem sklenjena, ker pomeni uresničitev težnjah narodov.

Medtem v Zenevi še vedno razpravljajo o indokitajskem vprašanju. Kože, da so se prejšnji teden pomaknili za spoznanje naprej. Delega cije so namreč osvojile francoski predlog, da ustanovijo odbor strokovnjakov, ki bo proučil vprašanje mednarodnega nadzorstva nad premirjem v Indokini.

Vse to, združeno s prizredanjem novega francoskega predsednika vlade Mendes-Francea, daje le gotovo upanje, da bo prišlo do zaključka osem let trajajočega klanja v Indokini.

V New Delhiju sta se te dni sestala kitajski zunanji minister Ču En Laj in indijski ministrski predsednik Nehru. Kot poročajo, so bili razgovori ob tej priložnosti le informativnega značaja in ni šlo za konkretno reševanje določenih vprašanj.

Oba politika sta drug drugemu pojasnila stališča svojih vlad glede posameznih azijskih vprašanj, med katerimi je bilo vsekakor indokitajsko predmet najširših razprav. Ču En Laj je predlagal, naj bi se vsa

ta vprašanja reševala, upoštevajoč načela obojestranskega spoštovanja, nedotakljivosti in suverenosti, ne vmešavanja v notranje zadeve drugih držav, enakosti, sodelovanja ter mirnega sožitja. V kolikor bo Kitajska sama in druge zainteresirane države ta načela upoštevala in se jih tudi držala, prav gotovo ne bo težko rešiti nobenega tudi še tako perečega mednarodnega problema. Žal pa iz dosedanje prakse v mednarodnih odnosih tega ne moremo pričakovati.

Tudi angleški premier Churchill potuje. Ze nekaj dni je v Washingtonu gost predsednika ZDA Eisenhowera. Uradno poročilo o tem obisku omenja, da sta vodilna državnikova doslej razpravljala o vprašanju združene Evrope in soglašata, da mora pri tem Nemčija zavzeti svoje mesto kot enakopravni vrstnik v skupnosti zahodnih narodov. To seveda močno diši po ponovni oborožitvi te države in veliko vprašanje je, kako bodo to izjavo sprejeli zlasti Francozi.

Kakor poročajo, sta razpravljala tudi o azijskih vprašanjih in s tem v zvezi o prenehanju sovražnosti v Indokini. Mnenja sta, da bi se mednarodni položaj hudo poslabšal v primeru, da bi od Francije preveč zahtevali in na tak način onemogočili za njo sprejemljivi sporazum. Nadalje sta se pogovorila glede tehničnega sodelovanja pri proučevanju atomske energije ter razpravljala o splošnih načelih zunanje politike obeh držav.

Poročila iz Egipta kažejo, da Naserjeva vlada še zdaleč ni uspelo razšiti perečih notranjih vprašanj v državi. Egiptovsko gospodarstvo je še vedno v zastoju, podjetniki opuščajo vsako dejavnost, ker nimajo zapiranja za trdnost vlade in nočejo tvegati, nezadovoljstvo raste. Če k temu dodamo še zunanje težave, ki izvirajo iz težnje arabskih držav po izolaciji Egipta, je Naserjev položaj vse prej kot lahek. To se vidi tudi iz poskusov, da navzven ustvari videz sodelovanja z ob stran potisnjemim Nagibom, katerega vpliv je še vedno velik in uživa ugled zlasti med sedanji vladi nenaklonjenimi množicami.

NOVO PRIZNANJE miroljubni politiki Jugoslavije

Obisk predsednice Gen. skupščine Združenih narodov gospe Vidjaje L. Pandit in njene izjave ob tej priložnosti, so novo priznanje miroljubni politiki Jugoslavije in naporom naših vodilnih politikov za vzpostavitev prijateljskih odnosov med narodi, ki temelje na medsebojnem spoštovanju in sodelovanju na enakopravni podlagi.

Tako stališče Jugoslavije, ki ga naši predstavniki v OZN in drugih mednarodnih forumih, konferencah in posvetovanjih dosledno zastopajo, je moralo roditi pozitivne rezultate. Zato lahko danes pogumno trdimo, da je Jugoslavija med prvimi državami na svetu, ki tako z zgledom pri reševanju tistih mednarodnih vprašanj, kjer je bila neposredno zainteresirana, kakor tudi s svojim stališčem do drugih mednarodnih problemov, ki imajo največ zasluga za zmanjšanje napetosti v svetu in s tem nevarnosti oboroženega spopada, ki bi kot težka katastrofa zadel vse človeštvo.

To priznanje je še posebej izrazilo pred svojim odhodom, ko je med drugim dejala: »Zlasti sem zadovoljna z dejstvom, da sem videla, da so tako vaša vlada kot vaši narodi zvesti načelom in ciljem Združenih narodov in da je njihov cilj na mednarodnem področju sloga med narodi in mir na svetu, cilj, h kateremu teži tudi Indija.«

Predsednica Generalne skupščine je obiskala Jugoslavijo na povabilo državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića. Kot njegov gost se je mudila pri nas teden dni. V tem času je obiskala vsa naša večja mesta in spoznala napore delovnih ljudi Jugoslavije pri graditvi svoje dežele.

O teh naporih, je dejala, da so nanjo napravili močan vtis, prav tako kakor gospodarski napredek, ki ga je Jugoslavija dosegla v kratkem razdobju desetih let. Izrazila je posebno zadovoljstvo, da se je srečala s tovarišem Titom in se seznanila z

našimi problemi, hrabrostjo in odločnostjo, s katero jih rešujemo.

Njen obisk bo nedvomno mnogo pripomogel k še večjemu zbliznanju med Indijo in Jugoslavijo. Sama je poudarila, da upa, da bosta obe državi prijateljski sodelovali. Temu bi po njenem mnenju veliko pripomogla izmenjava obiskov med politiki, gospodarstveniki, kulturnimi delavci, študenti in novinarji obeh držav, katerih prebivalci bi se na ta način spoznali med seboj in zblížali.

Pomen tega obiska, je poudaril tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki je izrazil prepričanje, da bo plod obiska in razgovorov še boljše razumevanje med našima dvema državama in našimi narodi in da bomo lahko z združenimi močmi še intenzivneje delali na tem, kar je skupni cilj narodov Indije in Jugoslavije, na utrditvi miru med narodi.

Stoletnica ustanovitve slovenske šole pri Sv. Ivanu v Trstu

Velika, pomembna in močna je doba sto let. Se pomembnejša, če gre za tako kulturno-vzgojno ustanovo, kakor je slovenska šola v Trstu, to je na tistem ozemlju, ki je že nad tisoč let pozorišče političnih, diplomatskih in tudi krvavih bojov. Zato so tržaški Slovenci v nedeljo v velikem številu prihiteli na stadion »Prvi maj«. Pogled na stadion je bil tak kakor že dolgo časa ne. Starjši možje, žene in dekleta, ki so obiskovali to šolo, so prišli oblečeni v narodne noše in se pomešali med množico. To je vtisnilo proslavi lep in pristen pečat domačnosti. Tudi takrat, ko so odgmrli zavese, ki je odkrila svetoivanski pevski zbor oblečen v narodne noše, je v navzočih zrasel občutek, da se vrača nekaj našega, nekaj, kar bi nam tako radi zatrli naši nasprotniki.

Na proslavo je prišel tudi najstarejši Svetoivančan, 94-letni Josip Nagode, ki je tudi sam aktivno pomagal pri pripravi za proslavo. Ali ni to dovolj zgovoren dokaz, kako mislijo naši ljudje pri Sv. Ivanu? Stare korenine, ki so že skoro dosegle stoto leto, niso še odmrle, jih ni prav nič načel črv političnih razdorov, ki divjajo v tem mestu.

Lepo je o zgodovini šole govoril tovariš Milče Škrap. Ta je med drugim dejal:

»Takrat, ko se je ustanavljala slovenska šola pri Sv. Ivanu, še ni bilo vprašanja, čigava naj bo. Samo po sebi je bilo umevno, da samo slovenska, kajti nikogar ni bilo, ki bi takrat govoril drugače kakor slovensko, in če jih je bilo kaj, bi jih lahko prešteli na prste ene same roke.«

V nekaj desetletjih je slovenska šola pri Sv. Ivanu tako preobrazila kraj, da je postal žarišče kulturnega ustvarjanja in narodnega hotenja. Gledališče, pevski zbor, glasba, bralno društvo, časopisi, revije, ugledni možje, ki so zrasli iz te šole in se borili za pravice Slovencev na svoji zemlji celo v dunajskem parlamentu, so bili sadovi te šole.

Ne bomo ponavljali vsega, kar je fašizem uničil v tem kraju, ker je še preživo v spominu vsem. Podčrtujemo še zaključne besede tovariša Škrapa:

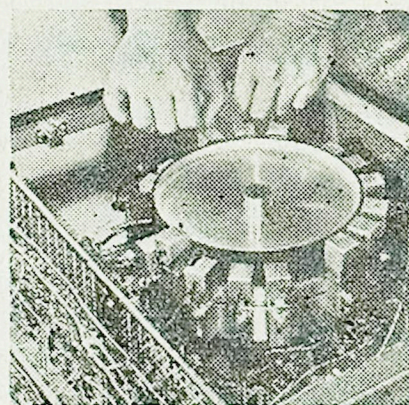
»Zahtevamo, da nam vrnejo naše požgane domove, naše gospodarske ustanove. Zahtevamo upoštevanje našega jezika, zahtevamo enakopravnost zanj povsod tam, kjer ga je že našla Italija, ko je prišla sem po prvi svetovni vojni nepoklicana in nezaželena. Zahtevamo, da nam vrnejo že tisočkrat zahtevane pravice našega šolstva!«

Temu je sledil kulturni spored, kjer so nastopili recitatorji, pevci in igralci s trodejanjo »Naša šola«, ki jo je napisal domačin A. Rustja.

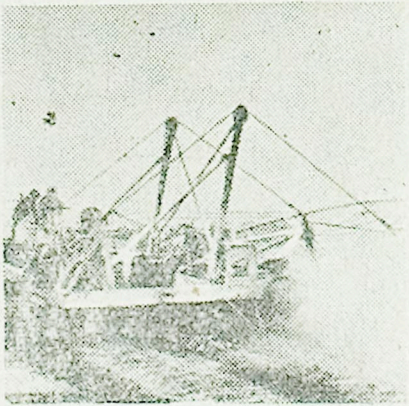
Zaključek: »Če hočemo močni biti, moramo z zedinjenimi močmi trdnost in zvesto skupaj stati.« Te besede govori ravnatelj šole, ko jo daje v uporabo ljudstvu — pred 100 leti.

HONG KONG. Kitajska vlada je objavila rezultate popisa prebivalstva, ki so ga izvedli lansko leto. Po tem popisu, ki je bil prvi, za katerega menijo da je točen, šteje danes Kitajska 601 milijon prebivalcev.

Okno v svet

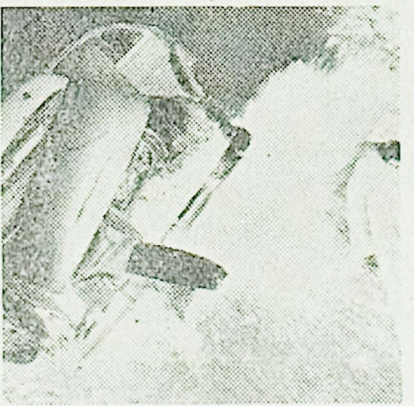
Elektronski »možgani« so postali važen pripomoček znanstvenikom. Uporabljajo jih za izračunavanje, pa tudi predvajanje in druga dela. Na sliki je stroj, ki si lahko zapomni 10.000 raznih števil.

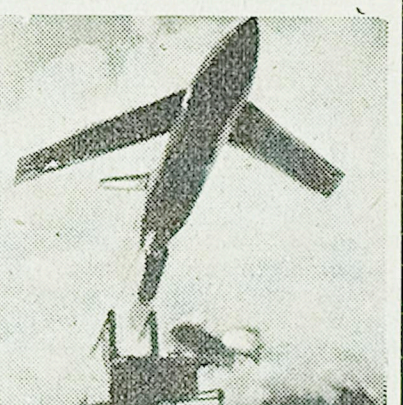
Holandsko večkrat preplavi morje. Slana morska voda za dalj časa zatire vsako rast. Njihovi konstruktorji pa so izumili stroj, ki nevtralizira delovanje soli z rahljanjem in kemičnim postopkom.

Tako kot vidite na sliki so opremljeni raziskovalci morskih globin. Poseben aparat s potrebno količino kisika jim omogoči dihanje pod vodo, kjer s podvodnimi kamerami filmajo živalski in rastlinski svet.

Eksplodira bombe? Ne. Pod avtomobilom je počila le vodovodna cev. Zato pa ni bil efekt nič manjši, kot pri »pravi« eksploziji. Voda je vozilo dvignila in prevrnila ter zvalila in strgala karoserijo.

Spet nov bombardier. ZDA oborožujejo svoje letalstvo z novim tipom bombardierja »Matador«. Letalo je brez posadke in ga upravljajo potom radia. Na sliki ga vidite v trenutku vzleta s prenosnega podstavka.

Po zmagi nad najvišjim vrhom sveta Mount Everest, je Edmund Hillary s svojimi tovariši »napadel« drugača med vrhovi Himalajev. Zaradi bolezni pa se je moral vrniti. Na sliki gorsko taborišče.

Kako rešiti vprašanje prodaje vina?

Vse do letos ni bilo glede prodaje vina nikakršnih težav niti zastoj, zato se letos naši kmetje tem bolj čudijo, kako da je naenkrat nastal takšen položaj, kot da je vina na tržišču preveč in da je proizvodnja večja od povpraševanja.

Predvsem nas zanima, če je to res. Lanskoletni pridelek vina ni bil prav nič iznad povprečja; v mnogih krajih v Istri je bil celo pridelek znatno nižji, ker je toča popolnoma uničila nekatere predele. Zato je trditev, da je vina preveč, neutemeljena, predvsem še, ker je istrsko vino zaradi svoje kvalitete poznano in je vsa leta bilo povpraševanje večje od količin, ki so prišle na trg.

So pa druga dejstva, ki so letos povzročila takšno stanje. Menimo, da je glavni vzrok cena, ki je nastala zaradi naravnost nemogočega poslovanja nekaterih podjetij v prvih mesecih po trgatvi. V Bojarni, da bo vina zmanjkalo, so začela tekmovali, kdo bo več odkupil in cena se je v kratkem času dvignila do 5,5 din za maligan vse do 7 din, v nekaterih primerih pa celo še više.

Popolnoma naravno je, da se je to odrazilo v maloprodaji in da je bilo vino, prav takrat, ko ga je bilo največ, v gostilnah najdražje. Ne glede na to, kako lahko tako visoke cene vinu v gostilnah — v okraju Koper od 130 din naprej, v sosednjih okrajih in v Sloveniji pa 160 naprej — uskladimo z življenjskim standardom našega delavca, je cena tudi v primerjavi s cenami drugih poljedelskih proizvodov odločno previsoka in nemogoča.

Tako stanje v začetku odkupa vina je lahko pri proizvajalcu zbudilo samo pričakovanje po še višjih cenah, kar je logično in normalno. Vino so le neradi oddajali. Toda podjetja so kmalu videla, da so zavozila. Potrošnja vina na domačem trgu je padla, v kleteh so jim ostajale drago plačane zaloge.

Vsakdo bi v takem primeru pričakoval znanega padca cen vinu v maloprodaji. Vendar pa do tega ni prišlo in ni težko ugotoviti zakaj. Gostinska podjetja in grosisti, bi se pač radi znebili zalog, da pri

tem ne utrpijo izgub. In tako nastane stanje, ki ga imamo: cene v gostilnah visoke, potrošnja nizka, pri proizvajalcih pa vino čaka na odjemalce. Kako torej rešiti to vprašanje?

Nekateri proizvajalci danes še niso pripravljene znižati cen vinu, izgovarjajoč se na visoke cene v maloprodaji. Podjetja pa glede znižanja postavljajo vprašanje, kdo bo povrnil izgubo, ki bi jo pri tem imela.

Če torej ostanemo pri tem, bo vino po kleteh dočakalo novega, potrošniki pa ga bodo plačevali po visokih cenah. Seveda tako čakanje ni nobena rešitev, ker bo ob prihodnji trgatvi nastal še težji položaj. Začeti je treba z odločnostjo. Vino mora priti na trg po ceni, ki je ljudem dostopna. Menimo, da je ključ rešitve prav v tem. In pobudo za to, morajo dati proizvajalci sami.

Nekatere zadruga so to že začele izvajati. Tako je zadruga v Sv. Luciji pri Portorožu nastavila ceno vinu v svojem gostinskem obratu po 100 din, za odjemalce, ki vzamejo vino za domačo potrošnjo in ga pridejo iskat v gostilno, pa po 90 din za liter. Podobno je storila tudi zadruga v Sečovljah.

Zadruga so tudi sklenile, da se na pobudo Okrajne zadružne zveze povežejo neposredno z gostinskimi podjetji v Ljubljani in drugje ter se medsebojno dogovorijo, da maloprodajno ceno določi zadruga po predhodnem sporazumu glede mreže podjetja. Zadruga si pridržuje tudi pravico nadzora glede pristnosti vina, hkrati pa dolžnost dobave po dogovorjenem vzorcu. Menimo, da je to dobra pot, ki bo zagotovila ne le potrošnikom nižjo ceno temveč, da bodo naša istrska vina prihajala na trg pristna in se afirmirala, kar bo dalo novih možnosti za razširitev tržišča.

Ko že razpravljamo o tem vprašanju, moramo omeniti, da je zadnje čase slišati mnogo ostrih pripomb glede poslovanja podjetja »Vino« v Kopru. Kmetje so večidel vsi mišljenja, da je to po-

djetje krivo za takšno stanje, ker je v tem letu nabavilo v drugih krajih vino. Krivijo podjetje, da je to vino dalo kot originalno istrsko vino in s tem pokvarilo tržišče, ker kvaliteta še zdaleč ne odgovarja domači.

Če izhajamo iz stališča, da je podjetje »Vino« samostojno trgovsko podjetje, potem glede nabave vina v drugih krajih pač lahko posluje, kakor meni, da je za podjetje prav in rentabilno. Tako kot recimo, lahko »Mestna klavnica« nabavi živino tam, kjer jo dobi po ugodnejših cenah. Toda ne glede na to, da podjetje tega vina ni dalo na trg pod firmo istrskega vina, ostane dejstvo, da je domače tržišče skoraj popolnoma izgubilo. To lahko vidimo iz naslednjih podatkov:

V prvih petih mesecih lanskega leta je podjetje »Vino« plasiralo na domačem tržišču 113 vagonov vina. V prvih štirih mesecih letos pa le 21,5 vagonov. Zato ne moremo trditi, da je podjetju s to kupčijo uspelo izboljšati svoj promet. Menimo, da je podjetje »Vino« odvisno izključno od domače proizvodnje in če temu primerno ne bo poslovalo, bo nujno propadlo.

Nadaljevanje na 11. strani

Družbeni plan LOMO Izola za l. 1954

Pretekli teden je bila v kino dvorani Sindikalnega doma v Izoli seja Ljudskega odbora mestne občine Izola. Odborniki so razpravljali o občinskem družbenem planu za l. 1954.

Na seji so bili prisotni tudi vsi člani svetov Ljudskega odbora in predstavniki vseh delovnih kolektivov iz področja občine Izola. Ob otvoritvi seje je predsednik tov. Gobbo Nerimo podčrtal potrebo po čedalje večjem sodelovanju in povezanosti med neposrednimi proizvajalci in Ljudskim odborom za bolj smotno uporabo sredstev, ki jih delovni kolektiv posredno ali neposredno vlagajo v občinski proračun. Poudaril je, da si bodo občine brez takega sodelovanja sploh ne moremo zamišljati. Hkrati se je priporočal zastopnikom kolektivov, naj v bodoče dajejo več predlogov za izboljšanje dela ljudskega odbora samega in za razvoj občine, zlasti ker so člani delovnih kolektivov po večini volilci in občani Izole.

Pred pričetkom diskusije o družbenem planu je tov. Gino nakazal nekatere objektivne vzroke, ki so vplivali na zakasnitev izdelave družbenega plana. Nato se je pričela živahna diskusija, iz katere je bilo ugotoviti, da je smer, ki jo

je ljudski odbor zavzel pri sestavljanju družbenega plana pravilna, ker je večji del izdatkov predvidenih za gospodarski razvoj občine in za dvig življenjskega standarda kot n. pr.: izgradnja vodnjakov in elektrifikacije vasi.

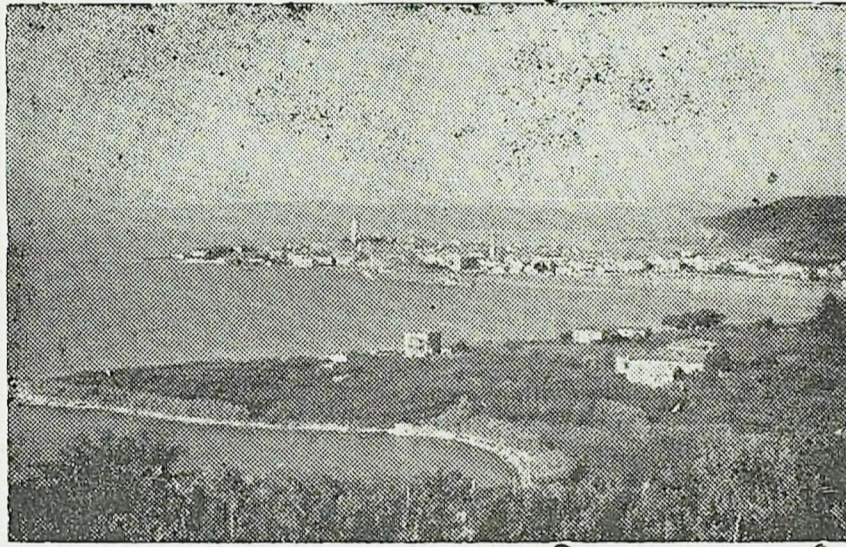
Investicije v gospodarstvu na področju občine so v l. 1954. večje nasproti lanskemu letu za približno 100.000.000.— din. Tudi sam občinski proračun je večji od lanskega za 15.000.000.— din.

Glede na sedanje stanje obrtništvu privatnega sektorja, ki vpadla je bilo v diskusiji poudarka na potrebi povečanja obrtništvu socialističnega sektorja, čuti se pomanjkanje zlasti po kleparski, krojaški in šiviljski stroki. Za razvoj obrtništvu socialističnega sektorja so v družbenem planu predvidena znatna sredstva, poleg tega pa je predvidena tudi rezerva za manjše obrti, v kolikor bi se med letom po njih pokazala potreba.

Na seji je bila tudi obširnejša diskusija o zaposlitvi vajencev. Ugotovljeno je bilo, da je zelo težko dobiti vajence, zlasti za nekatere obrtniške stroke, kot n. pr.: zidarska, pleskarska, brivska in čevljarjska stroka. Iz tega sledi, da ni problema, vsaj na področju LOMO Izola ne, za zaposlitev mladine. V večini primerov je krivda, da so mladinci nezaposleni, pri samih starih, ki pravilno ne znajo ali nočejo vplivati na otroke, da bi se vključili v poklic, namreč gledajo samo na to, kakšen bo trenutni zaslužek, ne pa njegova bodočnost. Posebno nerazumevanje in celo odpor pa je zlasti pri nekaterih starih, ko je treba poslati otroka v vajeniško šolo. Med razpravo so ugotovili, da je prišlo celo do takih primerov, ko je vajencev z 8 mesecem vajeniške dobe, zaradi tega, ker je bil določen za vajeniško šolo, odpovedal učno pogodbo.

Iz tega je razvidno, da v mnogih primerih ne iščemo na pravem mestu krivca, za brezposelnost. Lahko rečemo, da je na področju tukajšnje občine brezposelen samo tisti vajenec ali delavec, ki nima volje do dela.

G. D.

Pogled na Izolo

Na kratko

V reški ladjedelnici »3. maja« so pred nekaj dnevi dokončali motorno ladjo »Bistrica« in jo izročili prometu. Ladja ima 755 ton nosilnosti in je že deseta iz serije 16 ladij tega tipa, ki jih grade za našo trgovsko mornarico. Ostalih šest ladij bo na splovilo do konca tega leta.

Tovarna biciklov »Partizan« bo letos preusmerila svojo proizvodnjo. Zabela bo proizvajati motorna kolesa, za katera vlada že sedaj veliko zanimanje. To bodo motocikli tipa »FBP-125« nekoliko spremenjeni in prilagojeni našim cestam. Njihova hitrost bo do 70 km na uro, potrošnja goriva pa 2,5 l bencina na 100.000 km. Cena se bo v začetku sukala okrog 200.000 din, kasneje pa predvidevajo znižanje.

V tovarni strojev, lokomotiv in mostov »Djuro Djakovič« so izdelali prvo serijo 60 vagonov novega tipa. Vagone je naročila turška direkcija državnih železnic. Tovarna je že lansko leto izdelala in odposlala v Turčijo 350 navadnih tovarnih vagonov.

Za letošnji mednarodni velesejem v Zagrebu, ki bo od 4. do 13. septembra, se je že doslej prijavilo okrog 50 odstotkov več domačih podjetij kot lani. Tudi v inozemstvu je dober odziv, saj se je že prijavilo 13 držav, ki bodo sodelovale na velesejmu.

Zvezni zavod za statistiko je objavil podatke o številu živine. V začetku 1954 leta je bilo v Jugoslaviji 5.097.000 glav goveje živine, 1.193.000 konj, 12.112.000 ovac, 4.310.000 svinj in 25.450.000 perutnine. V primeri s prejšnjim letom se je število goveje živine doignilo za 2%, konj za 6%, ovc za 6,2% in perutnine za 30%. Število svinj pa je padlo za 4,6%.

V Črni gori so že začeli z žetvijo. Predvidevajo, da bo letošnji pridelek žita približno za 20 do 25 odstotkov slabši od povprečnega, toda to le za ozimne posevke, medtem ko pomladanski posevki dobro kažejo.

V zadnjih dveh letih je bilo v Trenti veliko narejenega. Zgrajena sta bila hotela »Orel« in »Planinka«, postavljena kočja pri izviro Soče, naredili so novo šolo in stanovanje za učitelja, kar daje okras Trenti tudi z arhitektske strani. Tudi novi spomenik dr. Kugyja je za Trento pridobil. Že lani pa smo na planinski razstavi v Trenti izdelali maketo novega tujskega hotela, kateremu se ne bo mogel primerjati nobeden na Tolminskem. Ta bo verjetno dograjen v nekaj letih.

PRİČAKUJEMO TURISTE

Soška dolina si mnogo obeta od tujskega prometa. Znano je, da italijanske turistične agencije ne usmerjajo rade turistov v Jugoslavijo. To verjetno iz dveh razlogov: iz zavisti in iz strahu, da se ne bi spoznali z resničnim stanjem v Jugoslaviji. Italijani se bojijo, zato ni čudno, če goste celo zavirajo. — Da bi bil dotok tujih gostov v gornjo Soško dolino velik, so se naše

Soška dolina si mnogo obeta od tujskega prometa

lokalne oblasti na Tolminskem želani potegovale, da bi odprli na Predilu blok, kar jim je šele sedaj uspelo. Te dni je bil odprt na Predilu blok z redno carinarnico. Cesta od Predila do Loga pod Mangartom in Bovcem ni ravno najboljše, zato je več desetnih delavcev delalo 14 dni na tej relaciji in cesto popravilo ter očistilo. Zaradi odprtja novega bloka na Predilu moremo pričakovati več tujih gostov, v glavnem Avstrijcev, morda tudi Nemcev in Švicarjev. Znano je namreč, da je čez Predil po Soški dolini najbližja pot iz Avstrije do našega severnega Jadrana in Trsta.

PROMET IN NOVA CESTA

Spričo odprtja tega bloka in naraščanja turizma v Posočju nasploh, se tudi promet že sedaj veča in se

še bo. Tudi avtobusne zveze so letos številnejše. Nastaja pa pri tem potreba avtobusne postaje v Bovcu. Ni namreč lepo niti praktično čakanje avtobusa na soncu, dežju ali vetru, kar na trgu. Ravno tako bi moral biti določen poseben prostor za parkiranje avtobusov in avtomobilov. To so velike zahteve, vendar je treba že sedaj misliti na to, ker se bo promet iz leta v leto večal ne pa manjšal. Ves promet iz postaje na Mostu na Soči se usmerja v gornjo Soško dolino po eni sami cesti. Ker je ta ozka in za promet dokaj neprimerna so pred kratkim pričeli z gradnjo druge. To bo nekaka magistrala od Mosta na Soči do Tolmina, bolj ravna in krajša ter zelo lepa.

PRİČELA JE PLANŠARSKA SEZONA

Zadnje dneve postaja po planinah na Tolminskem živahno. Pričela se je namreč planšarska sezona. Res, da dež ovira pašnjo, vendar pa je razpoloženje kmetov — živinorejcev veselo, saj vedo, da se bo njihova živina prehranila celih 80 dni, morda tudi več. Zaradi dežja, se je letošnja sezona pričela malo kasneje. Na vsem Tolminskem, ki ima kakih 30 večjih in manjših planin, se bo prehranilo nad 5000 glav goveda in ovac, kar znese na desetine stotov prihranjene krme. Kmetje se zavedajo, kaj so za njihovo živino planine. Zato jih skušajo čistiti in urediti tako, da bodo imele čimveč sočne trave. Škoda je le, da ne morejo v višje planine prej gnati goveda. Ko že govorimo o planinah, naj pri tem omenimo še divje prašiče, ki so se ponekod po planinah pojavili in ki jih močno ogrožajo. Znano je namreč, da divji prašič s svojim močnim rilcem rije in trga površino travnikov in pašnikov. Tako so se letos pojavili na Miji pla-

nini, Matajurju in Božici. Po drugi strani pa prašiči rijejo tudi po senožetih in delajo precejšnjo škodo. V zvezi z divjimi prašiči menijo strelske družine, da se jih ne da uničiti, češ da jim ni mogoče priti na sled. To motivacijo pa je pred nedavnim ovrgel neki lovec iz Livke, ko je na Matajurju pri belem dnevu ustrelil velikega merjasca. Treba je le dobre volje, povezanosti med lovkimi družinami in izvesti velik pogon nanje. Takega mišljenja so tudi kmetje.

Te dni so pričeli tudi na Tolminskem s košnjo. Letos so kmetje še kar zadovoljni s travo, le vreme jim pri košnji nagaja. Na Tolminskem so travniki bolj skopi kot na Vipavskem ali v Brdih, zato gledajo, da pokosijo vsako bilko. Tako tudi delajo in se bojijo dežja, da jim ne uniči še tisto bore malo »dolskega« sena, kot mu pravijo. V dolini bo v takem vremenu še nekoliko šlo. Kaj bo v tako nestalnem vremenu pa s pošnjo v gorah, kjer bodo nekateri »obirali« skalovje in griče cel mesec julij? Res s krvavimi žulji je pokošeno in spravljeno to seno, ki je iz hribov.

POGOZDOVANJE

Ker so pogozdovna dela na Tolminskem iz leta v leto obširnejša in tako zahtevajo vedno več sadik, je Uprava za pogozdovanje in melioracijo v Bovcu, ki pogozduje ves okoliš od Tolmina do Bovca, Trento in Log pod Mangartom, začela urejati in kopati novo drevesnico med Trnovim in Serpenico, na prostori nekdanje italijanske smodnišnice. Drevesnica bo velika kakih 1000 kvadratnih metrov in bodo v njej gojili razna drevesca. Sicer ima Uprava že številne drevesnice, kot centralno v Bovcu, manjšo v Mlinu ob Koristnici, na planini Božici pod Stolom in številne druge, vendar ji je potrebno za osamosvojitve gleda sadik še drugih. Zelo verjetno je, da bodo uredili še nove drevesnice.

J. R.

Glavni trg v Bovcu

V DEKANIH PRVI ABSOLVENTI OSEMLETKE

Nasvidenje tovariš učitelj, vesele počitnice! Nasvidenje tovarišica učiteljca! In so se usuli skozi šolska vrata na prosto. Se pogled skozi okno za njimi, ki so odhajali in zapuščali lepo stavbo s svetlimi prostori: »Nasvidenje!« mi je narahlo spet od nekje udarilo na uho, kakor bi me hotelo še enkrat opozoriti na one, ki odhajajo. To je dekanska mladina, ki je letos prvič dovršila nizu srednje šole v domačem kraju in ima sedaj prosto pot v izbiro svojega poklica.

Nekateri absolventi bodo nadaljevali šolanje v višji gimnaziji in se bodo za poklic odločili kasneje, drugi bodo šli v strokovne šole in postali morda kmetijski strokovnjaki, učitelji, tehniki itd. Posamezniki se zanimajo za kovinarsko šolo v Litostroju, ki jim bo omogočila, da postanejo kvalificirani delavci v naši kovinarski industriji. Tudi v naša domača podjetja se bodo kot vajenci vključili naši absolventi. Nekaj pa je tudi takih, ki se nikakor ne morejo odločiti, kam bi. Ali se morda čutijo preveč neobgljene, da bi zapustili vsaj za nekaj časa svoj dom, kjer za vse skrbi mamica? Morda pa njihovi starši še niso resno razmislili o bodočnosti svojega otroka? Ali jim niso vzgojitelji na roditeljskih in drugih sestankih s predavanji in v privatnih razgovorih dobronamerno svetovali v težavni odločitvi o izbiri poklica za učence, ki zapuščajo domačo šolo? Se vedno ni

prepozno — naš rudnik v Sečoveljah hoče izučene minerje za črno zlato, naše kmetijstvo potrebuje strokovnjakov, otroški vrtci potrebujejo poklonilnih vgojiteljce, naše pomorstvo potrebuje pomorščakov — in upamo, da odo starši izpolnili svoj dolg do lastnega otroka in družbe ter ga usmerili tja, kamor ga bolj veseli in kjer bo mogel dati svoj delež kot enakoverden soustvarjalec naše prihodnosti, v kateri bo toliko bolj srečen kolikor bolj bo obvladal svoj poklic in kolikor bolj se bo znal zavestno vključevati v naše družbeno dogajanje.

Ko sem tako razmišljal za odhajajočimi mi je prišlo na misel življenje in delo naše šole skozi vse leto. Mnogo je bilo težav in razočaranj, mnogo je bilo tudi veselih dni. Toda, ali je šola izpolnila vsa pričakovanja? Odgovor na to vprašanje prepuščam vrlim Dekanatom, ki se tako ali drugače zanimajo za svojo šolo. Povem naj samo, da je šola odkrivala naši mladini vsak dan nove resnice in jo oboroževala s potrebnim temeljnim znanjem, na katero si bo mogla naša mladina graditi znanje poklica in svoje življenjske nazore. Plodno je bilo vzgojno in izobraževalno delo šole tudi izven učilnice. Za šolsko mladino je bilo med letom predvajanih 38 poučnih in vzgojnih filmov, ki so mladino živo zanimali in jih pritegnili. Predvajali so: »Človek, človeku«, filme o proizvodnih procesih v tovarnah, veliko filmov, ki so prikazovali slike iz rastlinskega in živalskega sveta, o higijeni, o zdravstveni prosveti itd. Iz šolske knjižnice so si naši učenci izposodili 921 knjig, tako da odpade na vsakega povprečno po 6 prečitanih knjig samo iz knjižnice.

Razen tega je naša mladina kupila 2580 izvodov Pionirskega lista, 300 izvodov Člabcina, 225 izvodov Pionirja, nekateri so bili naročeni na revijo Mlada pota, kupili so 20 knjig iz zbirke Čebelica, 73 knjig iz zbirke Sinji galeb in 37 drugih mladinskih knjig v skupni vrednosti nad 30.000 din.

Lepo se je predstavila naša šolska mladina s svojim pevskim zborom, ki je v tekmovalju primorskih mladinskih zborov odnesel drugo mesto. Na odru so se pokazali z dvema mladinskima igrama, Mačeha in pastorka in »Tince — Binče«. Obe razstavi risarskih izdelkov, ročnih del in zvezkov sta pritegnili nase pozornost ljudi, ki

niso ravnodušni do uspehov našo mladine v šoli, o tem priča razmera velik obisk, posebej na razstavi ob zaključku šolskega leta.

Tudi s starši naših otrok je šola iskala tesnejših stikov in uspehi izostal, saj je zadnji roditeljski sestanek v maju obiskalo okoli 85 roditeljev, medtem ko je prišlo na prejšnje sestanke le kakšna polovica teh.

Morda bo prav, da rečemo tudi besedo o družbenem upravljanju v šolstvu. Družbeno upravljanje proizvodnih podjetij in drugih gospodarskih ustanov postaja našim ljudem vedno bližje in kaže do neke meje precej jasne obrise v luči bodoče komunne. Drugače je z družbenim upravljanju v šolstvu. Razumljivo, zakaj je drugače. K upravljanju podjetja so poklicani ljudje, ki v njem proizvajajo ali preprodajajo različne predmete. V šoli pa imamo opravka z živimi ljudmi, ki jih je treba pripraviti za življenje, da bodo izobraženi, pošteni in zvesti člani naše družbene skupnosti. Kdo naj prevzame odgovornost za vzgojo takih ljudi? Ali res samo učitelj in profesorji? Ali bodo učitelji in profesorji krivi, če bo zaradi materine zanemarjenosti ostal otrok analfabet? Poznam primer, ko mati raje plača kazen, kakor da bi svojega otroka pošiljala v šolo, češ da mora otrok doma delati. Kdo naj bo odgovoren za ta primer, morda samo mati? Ne! Odgovornost za vzgojo in izo-

Zaključili so šolsko leto

V občini Črniče na Goriškem so poskrbeli prosvetni delavci skupno z občinskim LO, da je imela šolska mladina lepo uspelo prireditve v Selu.

Nastopili so učenci vseh šol te občine in tudi udeležili so se te slavnosti prav vsi. Navzoči so bili tudi starši otrok.

Zastopnik Obč. LO je pozdravil vse učitelje in otroke ter jim čestital k uspehu v letu 1953 — 54. Po proslavi so bili pogoščeni vsi otroci, za kar je poskrbel Obč. LO.

V Batujah in Črnicah pa so priredili razstavo šolskih izdelkov.

Zago ko vidi, da bojevnike za vero ne

O spremembah nekaterih imen naših vasi na Koprskem

Znano je, da nosijo tudi na Koprskem mnoge naše vasi ime po svetnikih. Kako je neki prišlo do tega? V minulih časih so cerkveni poglavari računali, da bodo s takimi spremembami utrdili moč cerkve in vere. Vsa zadeva začena na dokaj preprost način. Duhovniki uporabljajo v vedno večji meri za posamezne vasi kar ime svetnika, kateremu je cerkev v vasi posvečena. Tako so na pr. za vas Vanganel več stoletij uporabljali naziv »Villa sancti Angeli«. Pozneje so se tu naseljevali furlanski koloni in uvedli ime Vanganel, ki pomeni isto kakor oranica. Imena vasi po svetnikih nas danes zelo motijo, ker prikrivajo tisto, kar je naše ljudstvo samo ustvarilo in prav zaradi tega določa tudi sam zakon, da je treba taka imena spremeniti. Na Koprskem so bili Šempeterci prvi, ki so dali v tem pogledu prav lep vzgled. Sv. Petra zdaj ni več, mesto njega imamo vas Raven. Kako so postopali Šempeterci? Vzeli so ime tistega dela vasi, kjer rastejo danes nove stavbe (šola in druge zgradbe), namreč Raven in ga razstegnili na vso vas. Ta primer je zelo poučen in nam pove, kako naj se taka in podobna vprašanja rešujejo tudi drugod.

Pri nas na Koprskem bi morali spremeniti zlasti imena kakor Sv. Anton, Sv. Nikolaj, Sv. Bernardin, Santoma, Sv. Lucija itd. Če bi hoteli biti še natančnejši, bi morali spremeniti tudi ime Šmarje (iz »Villa sanctae Mariae«), ki jim domačinim pravijo Šmarje. Zdi se, da so to vas naši ljudje nekoč imenovali Hrib. Do neke meje nam to morda potrjuje dejstvo, da so za to

brazbo naše mladine mora nositi vsa družba, vsi naši ljudje. V poslednjega našega človeka mora prodreti zavest, da je tudi on poklican k sodelovanju pri vzgoji doraščajočega rodu in soodgovoren za vse krivice, ki jih odrasli napravljajo pri vzgoji naše mladine.

Vzgoja in izobrazba naše mladine mora biti skrb vseh naših ljudi. In tedaj bo šola zadostila zahtevam novega časa, tedaj bo odpadlo godrnjanje nekaterih staršev zaradi slabih uspehov otrok in mnogo lepše bo, biti vzgojitelj.

Vsa ta vprašanja so mi prišla pred oči, ko sem gledal za odhajajočo dekansko mladino in ji voščil prijeten odih na letovanjih, taborenjih, na obiskih in doma.

J. V.

ROMAN O ŠPANJI

(V. B. Ibanez: Katedrala)

»Kakšna dežela sanj in zapuščenosti! Španija ni ljudstvo, to je zaprašen in neurejen muzej, čigar starine privabljajo le turiste iz Evrope...«

Čisto nasprotujoča si mnenja o Španiji, ki jih dobivajo tu pa tam, bomo morda nekoliko korigirali, ko bomo prebrali knjigo »Katedrala«, španskega pisatelja Vincenta Blasca Ibaneza.

V. B. Ibanez se je rodil v Valenciji 1867. leta, umrl pa 1928 v Franciji. V svojem nemirnem življenju je posvečal pisanju samo čas, ki mu je ostajal, kakor pravi sam. Kajti mnogo bolj so ga zanimali sodobni politični boji. Nprestan je bil zapleten v kako protimonarhistično ali proticerkveno afero ter temu primerno tudi preživel večino svojega življenja v ječi in izgnanstvu. Neizprosni sovražnik krivice, zatiranja in laži je bil trn v peti španskim oblastnikom. Velik del svoje življenjske usode nam je popisal ravno v romanu Katedrala.

Junak romana je Gabrijel Luna, semeniščnik. Čudežno nadarjen otrok pozna kot študent samo eno strast — knjige. Prebrska vso zgodovino španske cerkve in dinastij. Udeleži se gverilske vojne proti brezverskih upornikov, toda ravno ob tej priliki se močno razočara, ko vidi, da bojevnike za vero ne

KRITIKA, KI NI KRITIKA

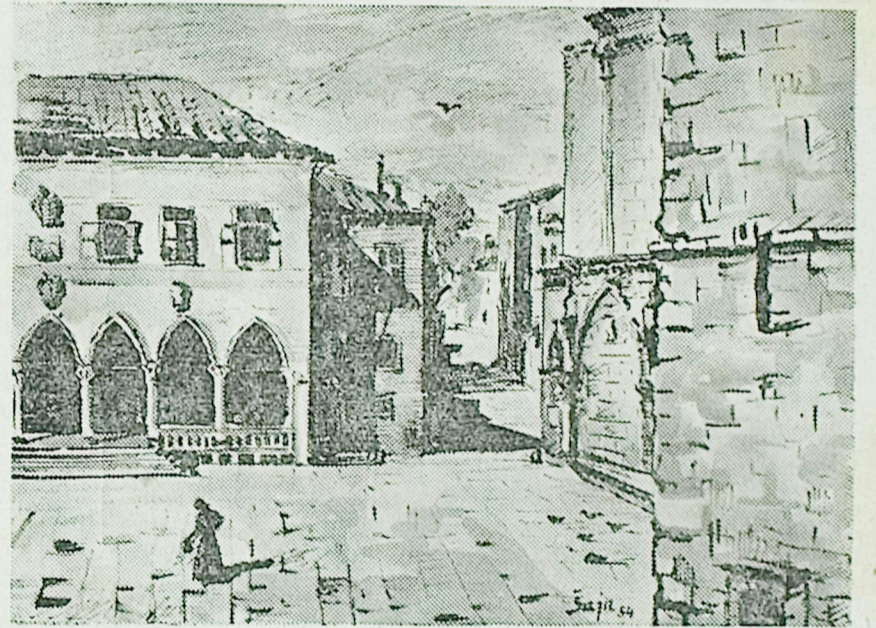
Ob razstavi Pečariča, Birse in Pohlana

V okviru živahne kulturne delavnosti, sta se nam v zadnjem času v veži hotela Triglav predstavila kar dva domača slikarja: Henrik Pečarič in Viktor Birsa. Dva umetnika — dva svetova. Oba bi zamaš poskušali določno uvrstiti v eno izmed naštetih sodobnih zapadno umetniških struj, ki so v poslednjem času našle dokajšen odmev pri marsikaterem slovenskem umetniku. Pečarič in Birsa ustvarjata predaleč od sunkovitih utripov viškov moderne umetnosti, zato v njih delih tudi ni čutili tovrstnih neposrednih vplivov. Oba, zrasla s svojo zemljo, prvi bolj navezan na obalo našega morja, drugi pa na valovitost in slikovitost kraških tal, ustvarjata iz pobud, ki jima jih daje bogastvo zemlje in zdrav notranji občutek za

upodabljanje. Dasi se pri Pečariču tudi na zadnji njegovi razstavi opaža še vedno vpliv šole, dasi se sem in tja v njegovih delih pojavlja nesigurnost v kompoziciji, zlasti takrat, kadar v njej tvori umetno ravnotežje človeška figura, dasi v marsikateri njegovi sliki prevelika preračunljivost v izbiri močnih kolorističnih efektov nekoliko moti splošni vtis, se iz celote njegovih del vendarle počasi izvija slikarjeva osebnost, ki daje svojstveno noto njegovim slikarskim stvaritvam. O tej osebnosti pa bi bilo morda le nekoliko presmelo trditi, da je lirična.

Če bi se z mnenjem ocenjevalca Pečaričeve razstave v okviru zgoraj omenjenih pripomb še lahko strinjali, nikakor ne moremo soglašati z oceno razstave Viktorja Birse v zadnji številki tega lista. Ocena je pisana površno in ocenjevalec se ni niti poskušal približati umetnikovem težnjam in slikarski realizaciji teh teženj. Tudi naše mnenje je, da bi vsa lahko izpustil brez škode marsikatero svojih del, s katerimi je napolnil stene razstavne veže, vendar po teh slabših slikah ni mogoče presojati ostali umetnikov opus in izreči splošne kritike.

Pri presoji ostalih slik, ki pa ne pripadajo le periodu od 1950—1952, kot to trdi kritik, pa je zelo nesmiselno govoriti o kričeči paleti, saj je kolorit Birsovih slik nasprotno prav tako umirjen, kot so umirjeni iz narave psneti izrezi, postavljeni v trdno kompozicijo. Če je njegova tematika resda pisana, pomeni to, da Birsa izbere iz narave vso ono motiviko, ki ga vsakokrat slikarsko zanima in pritegne. Tega pa mu ni mogoče očitati, saj isti ocenjevalec pri oceni slikarske in kiparske tvornosti Jožeta Pohlana pogreša pri

Titov trg v Kopru — narisal dijak koprškega učiteljskega ŠAJN JOŽE

zika spričo nereda v sodobni družbi ter propalosti cerkve, začne oznanjati svojo vero v prihodnji, lepši svet.

... Tisti dan, ko je naš predzgodovinski ded odbrl pri sebi bolnika in ranjenca, namesto da bi ju zapustil, kakor so delale vse živali, tisti dan, ko je vsejal prvo seme in je sprožil prvo puščico, je bila narava navzoča ob največji revoluciji. Le ena v bodočnosti se ji bo lahko postavila ob stran: če je v teh davnih časih človek osvobodil svoje telo, pa mu sedaj manjka velike revolucije duha... Tedanji najmanj pametni ljudje bodo mnogo nad najboljši izomikanimi duhovi sedanosti. Vsak človek bo našel svojo srečo v sreči svojega bližnjega in nihče ne bo sanjal o tem, da bi svojega sosedu s čimer koli posiljeval. Ne bo zakonov ne kazni, svobodna združenja pa bodo, pod vplivom razuma, nadomeščala sedanje oblastvene predpise.

Jeditega Gabrijela ob nekem roparskem napadu v katedralo njegovi lastni pristaži potolčejo do smrti. Knjiga ima polno dragocenih razmišljanj ne samo o stanju sodobne Španije, temveč prav tako o splošni družbeni problematiki. Ibanez zasluži, da ga štejemo za enega prvih borcev človeštva za osvoboditev iz preživelih predsodkov, njegovo literarno delo pa nam nudi bogat zaklad naprednih idej.

D. Ham

tem prav široke tematike in mu prav vsled tega morda očita larpartizem. Pri večini Birsovih del prav gotovo ni opaziti težnje po cenčnih efektih. Birsa je slikar našega Krasa, njegove tišine in poezije. Lirično nastrojenje pri njem je pristno in ena glavnih komponent njegove umetnosti, najsi oblikuje obraz pokrajine ali pa trdno strukturo iz istrskega kamna zidanih stavb. Predmet se pod čopičem slikarja dematerializira in zaživi v bogastvu barvnih odtenkov slikarjeve palete. Zdi se, da je pri Birsi odveč občutek strahu, da bi slikar zašel v slepo ulico, dokler bo umetniku narava sama dajala snov in njegova paleta sledila posredno in neposredno sprejetim občutkom.

Pri oceni del kiparja in slikarja Pohlana pa posebnost zbudite ocenjevalčovo mnenje, da je pri Pohlenu čutili vpliv Debenjaka. Takšno mnenje se mi ne zdi več samo površno, marveč daje vtis, da ocenjevalec slabo pozna težnje enega in drugega ter verjetno postavlja to nesmiselno primerjavo pod vtisom reprodukcije »Istranke«, ki jo je Debenjak pribobil v prvi številki »Borov«.

Bojimo pa se, da bo oni del občinstva, ki nenehno niha med svojim in tujim mnenjem, še naprej podlegel kritiki, ki se ni potrudila biti umetniku pravičnejša. Pravičnejše do umetnika in občinstva bi bilo, da bi se v bodoče izognili kritikam ljudi, ki temu poslu niso kos. Smole Emil.

Pravljica o kraljični Biserki

Nekoč je živela v globokem gozdu čarovnica Kljuka. Imela je velik nos na katerem je visela bradavica, a iz ust ji je štrlel dolg zob. Vsak večer je zajahala metlo in odfrčala v vas po nedolžnega otročička, da mu izpije mlado kri. Ljudje so se je bali in mamice so zapirale svoje otroke. A pomagalo ni nič. Kljuka je bila zvrta kot kozji rog. Imela je čarobno palico, ki je ni nikoli odložila in ki ji je pomagala pri njenih čarovnijah.

Nekega dne je prinesla v bajto ukradenega Mirka in ga zaprla v kurnik. V bližini je nevede pustila svojo čarobno palico. Mirko pa je hitro iztegnil roko skozi rešetko in pričel govoriti čarobne besede, ki jih je slišal od čarovnice:

»Čiba čaba palica, napravi me nevidnega!

Palica je skočila v Mirkove roke, kot da bi bila živa in že je postal neviden. Prisluškoval je pri vratih kuhinje in slišal:

»Ej, kraljična Biserka,« je govorila Kljuka, »začarana si v rožico in nikoli več ne boš videla ne očka ne mamice, nikoli več se ne boš sprehajala po vrtovih, ki jih je ve-

šča vrtnarjeva roka tako lepo ureduje. Cvetela boš tu na mojem oknu, dokler ne boš ovenela in odmrta. He, he, he, he!»

Čarovnica je šla nato v hlev. Mirko pa je skočil kot maček v kuhinjo se dotaknil rožice s čarobno palico in namah je stala pred njim lepa deklica. Imela je dolge lase, njena lica so bila sveža in rdeča, kot pravkar odtrgano jabolko, na čelu se ji je svetil velik biser, a iz modrih oči ji je sijala milina in dobrota.

»Hvala ti mladenič, da si me odrešil. Pojdi z mano na očetov grad. Jaz bom kronana za kraljično Biserko, tebi bodo pa vsi hvaležni, ker si jim rešil hčerko in kraljično!»

Mirko je vzel čarobno palico in poletela sta na kraljevi grad, kjer so bili vsi veseli izgubljenе hčerke in njenega rešitelja. Stari kralj je dal lepo Biserko Mirku za ženo in ga določil za svojega naslednika.

Vendar Mirko ni pozabil na mamico. Takoj je šel z zlato kočijo po njo in od tedaj je živela spoštovana in zadovoljna na gradu.

Čarovnica se je od jeze zastrupila in bajto zažgala, ko je videla, da sta ji ušli obe žrtvi.

Se dandanes stoji tam daleč za gorami beli grad, kjer vladajo v slogi Mirkovi in Biserkini vnuki. Dragi otroci pridite k meni da vas popeljem na grad. Tam boste videli velik lonec in moje povesti je konec.

K. M.

Ležeče nekdanj in danes

Nad visokim prepodom stojijo še danes razvaline gradu Skola. Za tem trdnim obzidjem je svoje čase prebival grof Rossetti s svojimi hlapci in podložniki. Večkrat je jezdiło krdece oboroženih hlapcev z važnimi poročili proti Devinu.

Nesili so poročila k višjemu grofovemu oblastniku.

Za počivališče so si izbrali košato lipo, pod katero so se malo okrepčali nato pa nadaljevali pot.

Utrujenim popotnikom, ki so se vračali iz Devina ali pa iz Trsta, je nudila prenočišče mala krčma, ki je stala ob cesti. Bile so še dve ali tri hiše z bormimi slamatnimi strehami. To je bilo vse. To vasico, če jo smemo tako imenovati, so te daj imenovali Ležeče. Beseda se je bolj in bolj izoblikovala in iz Ležeča so počasi nastale Ležeče.

Pozneje so se še drugi ljudje jeli

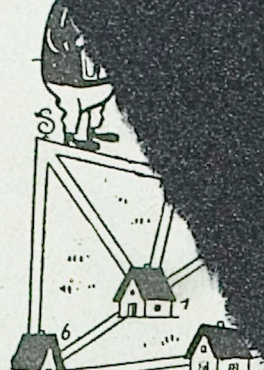
naseljevati in si zidati hiše. Leta 30. 1. 1890 je pogorelo osem kmečkih domov. Požar je nastal na št. 18. Takrat še niso ljudje uporabljali štedilnikov. Kurili so na ognjišču ali pa kar na tleh. Ogorki so leteli skozi preprost dimnik. Ker pa je bila tedaj huda burja, je zaneslo ogorke na slamnate strehe in kmalu je bila vas v plamenih. Može so reševali, kar se je dalo rešiti. Zene pa so iz kolov nosile vodo in gasile.

Po nekaj letih, so se ljudje zopet zbrali in si na ruševinah postavili nove domove. Tako vas sedaj šteje 21 hiš.

Ko so prišli Italijani in Nemci, niso pozabili na Ležeče. Mnogo ljudi so odpeljali v internacijo.

Sedaj živi v svojih domovih pridno kmečko ljudstvo, ki skrbi za napredek in razvoj vasi.

Napisal BRATOŠ IZIDOR, dijak I.a razr. iz SEZANE

Pomagajte poštarju nesti pismo v hiše. Toda po nobeni poti ne gite dvakrat. Poskušajte!

★

Pisana nekje je skleda, v nji slaščice so iz meda, pridne delavke — žanjice skledo praznijo brez žlice.

Goriška Brda

V Solkanu stopiš na avtobus, ki te po vijugasti cesti popelje ob Sabotinu navzgor. Na Vrhovlju, kjer je prva avtobusna postaja v Brdih, se avtobus ustavi. Razgled se ti razprostire daleč naokoli po vseh Brdih, preko zapadne krivične meje, tj. daleč v Slovensko Benečijo. Brda — so majhni griči porasli z vinsko trto in sadjem, med njimi pa majhni potoki. Prebivalstvo Goriških Brd se ukvarja pretežno z vinogradništvom, uspeva pa tudi južno sadje.

Prav posebno lepo je v Brdih spomladi, ko vse drevje cvete in ko v vsakem vinogradu najdeš veselega kmeta.

Brici smo veselega značaja in vedno dobre volje. Včasih se zbere skupinica mož in fantov ter prepevajo tako glasno in veselo, da jih je slišati preko zapadne krivične meje.

Napisala KORENIC CELESTINA in GODINA MILENA iz KOZBANE v Brdih

ALOJZ GRADNIK:

Lažnivi kljukec

Lansko leto sem spomladi gost bil v ptičji ljudovladi.

Ko škrjančki so še spali, so na njivi že orali.

Plug sta vlekla dva gosaka, z bičem je švigljala sraka.

Štrk pritiskal je ročice, lemež rinil v plast ornice.

V brazde križem izorane sipale so zrnje vrane.

Jerebice, kure, kavke so bile jim pomagavke.

Zvečer vrane so pobrale, kar so zjutraj posejale.

Zakaj ima zajec razcepljeno ustnico

(Česka pravljica)

Nekoč so zajci zborovali pod velikim borom. Drug drugemu so se pritoževali o bednem življenju.

»Clejte, dragi tovariši,« je dejal največji izmed njih, »mi se bojimo marsikoga, nas pa se ne boji nihče. Bojimo se psov in mačkov! Od strahu že ne vemo, kje naj si napravimo gnezdo in kje naj živimo s svojo družino. Upanja, da bi postalo naše življenje mamejše, nimamo. Kjerkoli se pojavi in nas opazi kak prtilikavec, že se požene za nami. Zato predlagam, bratje — da gremo vsi k jezeru in se utopimo!

Predlog so zajci sprejeli z navdušenjem. Vsi so se spustili k jezeru, kjer naj bi si končali svoja bedna življenja.

Ob bregu jezera se je pasla velika čreda ovac. Ko so ovce videle bežeče zajce, so se tako prestrašile, da so začele s pašnika na vrat na nos brezglavo bežati. Za njimi pa jo je ubral tudi pastir.

Ko so to videli zajci, so se ustavili in se začeli neznanško smejeti. Krohotali so se na vsa usta, da so jim popokale ustnice. Zelja, da bi se utopili, jih je minila, toda razcepjene ustnice pa v zajčjem rodu čedurejo zajci še kar naprej.

Posta strica Mihe

Danes pa bomo začeli kar pri pošti in upam, da bom lahko vsem odgovoril.

Iz POSTOJNE nam piše PE- STELJ STANE. Tudi Stane je med pridnimi razprodajalci našega časopisa. Pravi, da je od začetka malokdo kupil časopis, zdaj pa ga vedno zmanjka. Ljudje so se nanj pač navadili.

Pa ostanimo kar še v Podnanosu. NABERGOJ MARIJA piše, da hodi v 5. razred osemletne šole, stanuje pa tako daleč, da mora vsak dan prehoditi do šole 4 km. Vendar hodi zelo rada, ker je pot lepa, v šoli pa se veliko nauči. ANDLOVEC VINKO piše, da je njihova šola že zelo stara, saj so jo ustanovili že leta 1876. Tudi burno zgodovino imajo tam na Vipavskem. Med drugo svetovno vojno pa so sodelovali s partizani in iz Podnanosa je bil doma naš narodni heroj Janko Premrl—Vojsko. Pa še ZVANUT SONJA je pisala in pravi, da hodijo obrat čejnje, ki so jih letos komaj pričakali, ko je bila tako huda in dolga zima. Povedati vam še moram, da so pisma teh pridnih pionirjev lepo okrašena.

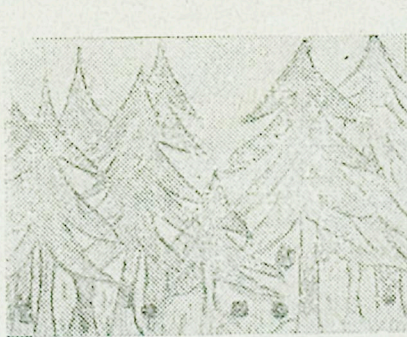
Po dolgem, dolgem času sem prejel novice tudi iz Sv. TROJICE. ŽNIDARŠIČ JOŽE me prosi, naj se ne jezim, ko se tako dolgo niso nič oglasili. Opisal je športni dan. Imeli so se zelo dobro in tako lepo je bilo, da jim bo ostalo dolgo v spominu. Zdaj ko so počitnice, bodo veliko bolj pogosto pisali, obljublja MODIC DRAGICA. Zagotavlja mi tudi, da so kljub temu pridno kupovali in brali Slovenski Jadran. Na izlet bodo šli v Opatijo in Dragica obljublja, da bo pisala, kako je bilo. O hudi plohi, ki jih je presenetila sredi poti, piše TURŠIČ FRANČISKA. Čeprav so tekli, kolikor so jih nesle noge, so bili premočeni do kože. Komaj pa so se vsedli v šoli v klopi, je ploha prenehala. Tako se pač zgodi, draga moja Francka! Lahko bi pa vedeli, da se vedno spleča kje »povedriti«, če je ploha, kajti to nikoli ne traja dolgo časa.

O šolskem izletu pišejo pionirji iz BUKOVJA. Šli so k siapu Savice pri Bohinju. Potovali so tri dni, v Ljubljani so si ogledali še živalski vrt, muzej in nebotičnik ter grobnico narodnih herojev. Najlepše je bilo seveda pri slapu, kjer so občudovali prelestno delo narave. Pionirji iz Bukovja se zahvaljujejo vsem tistim, ki so jim pomagali, da so lahko videli lepote naše domovine.

Naša znanka PERUŠEK MARIJA iz VIŠEVKA pri Starem trgu je bila tudi bolna. Imela je, kot skoraj vse njene sošolke in sošolci, mumps. Zdaj pa hodijo zopet vsi v šolo in se pridno učijo.

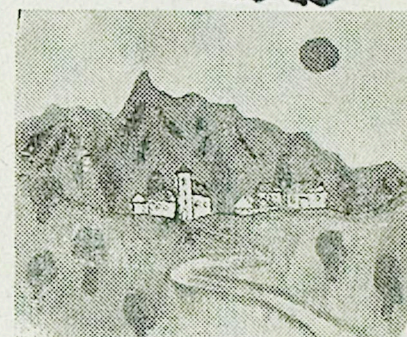
Pesmico o martinčku nam je poslala naša zvesta dopisnica iz CAJNARJEV, BEČAJ JOŽICA. Naši upravi bom že povedal in ji pokazal tvoje pismo. Tako bo menda vse v redu.

Narisala ŠOVEC BOZA iz Zagorja na Krasu

Zdaj so pa na vrsti moji ljubi pionirji iz PRESTRANKA. Če jo bom povabil na letovanje, bi rada izvedela BRAUČ GABRIJELA. Ljuba moja Gabrijela, tega ti res z gotovostjo ne morem reči, toda lahko

Napisal sam ...

Narisal LAH ANTON iz Sv. Trojice

Dva prebrisanca

Nekoč je bril brivec nekega kmeta, ki je med britjem tožil, da mu doma miši vse pokvarijo.

»Ali imate res toliko teh živalic doma?« vpraša brivec, ki se je hotel nekoliko pošaliti s preprostim kmetičem.

»Res,« vzdihne kmet.

»Jaz pa bi jih rad imel nekaj,« reče brivec, »in če mi jih prinesete,

ti zaupam, da je zelo verjetno. Zato bodi pripravljena in tudi zdaj, ko so počitnice, tako pridna kot si bila doslej. Za objavljeni spis se zahvaljuje TURK JOŽICA, prav tako za žogo in mrežo, ki so ju dobili, ker so tako pridni za prodajo našega časopisa. Naša znanka PALIK MARJETKA pa mi je zaupala skrivnost, ki vam je še zdaj ne smem izdati. Upam pa, da nas naša Marjetka ne bo pozabila in bo še pisala. Iz Matenje vasi je doma MILHARČIČ ANICA. Veliko znamenitosti je v tej vasi, pa tudi tako lepo lego ima. Obkrožajo jo veliki gozdovi in Javornik, skozi vas pa tudi teče znana ponikalnica Pivka, ki se potem izliva v Postojnsko jamo.

Iz STUDENA piše RUPNIK ALBERTA in pravi, da name še niso pozabili, čeprav niso pisali. Bilj so na izletu v prelepem Bohinju, pa tudi slap Savice so videli. Upam, ljuba Alberta, da tudi na drugi šoli ne boš pozabila na strica Miho in na naš kotiček.

Iz HUMA piše VELIŠČEK EMA. Prejšnjo nedeljo so bili na izletu v Trstelju, zato je napisala priložnostno pesem in jo poslala v Koper. Lepo je, ljuba Ema, da si se spomnila, da bi lahko prodajala naš časopis. Tvojo željo bom sporočil naši upravi, ki ti bo časopis zelo rada poslala.

Iz GORENJA pri Postojni piše MAGAJNA MILKA. Tudi ona nam je opisala izlet v Bohinj in poslala tudi risbo slapa Savice. Zal mi je, ljuba moja Milka, da je risba pretemna, veš, v časopisu bi bila popolnoma črna. Zato ne zameri, da je ne bom objavil. Upam, da se boš še kaj oglasila.

In še naš starj znanec JENCEK LADO iz STUDENA nam je pisal. Zadnji dan v šoli so prejeli darilo vojnih invalidov iz Ljubljane, poslali so jim zvezke. Ne vem pa, ljubi moj Lado, zakaj naj bi to bilo zadnje pismo? Ali odpotuješ? Mislim, da tudi v tem primeru lahko še vedno pišeš!

REŠITEV KRIZANKE IZ PREJŠNJE STEVILKE

Vodoravno: 1. janičar, 7. Avari 8. bo, 9. okel 10. 1, 11. Ana, 12. Ahil, 15. nocoj, 17. n, 18. Akadale. Navpično: 1. jablana, 2. na, 3. Ivo, 4. čaka, 5. arena, 6. rila, 10. lica, 13. hlod, 14. lok, 16. ja, 17. ne.

Sonce - dvorezen meč:

Premalo ne koristi, preveč škoduje

Kljub letošnjemu muhastemu vremenu, bomo menda vendar že dočakali tople dneve in sonce. Mogoče ste se odločili za letovanje na morju ali v kakem drugem kraju, kjer se boste lahko kopali in sončili. Opozoril vas bomo na nekatere znane stvari, ki jih pa v svoji vnemi, da bi čim prej zagoreli, le preradi pozabljam.

Brez dvoma je sonce za zdravje zelo važno in tudi koristno. Toda sonce je tudi, kakor vsako zdravilo, dvorezen meč: premalo ne koristi, preveč škoduje. Imamo statistiko, ki naštevajo 94 vrst bolezni, ki jih povzročijo prekomerno sončenje.

Najbolj trpi pri prekomernem sončenju koža obraza, ki postane hrappa in nagnana ter izgubi elastičnost in svežino.

Za izdatno sončenje med dopustom se moramo pripraviti že prej. Če imate sončno stanovanje, steg-

nite se na soncu četrt do pol ure. Še bolje je, če imate balkon. Ne pozabite, da je sonce moč, toda tudi utruja. Sončiti se ne smejo nikoli tuberkulozni bolniki, tisti, ki dobi- jo hitro vročino, bolni na jetrih in tisti, ki imajo želodčni tur. Če se želijo sončiti taki, ki imajo bolna jetra, morate pri sončenju položiti nanje mokro krpo in jo od časa do časa izmenjati.

Razumno sončenje pa je za zdrava zelo koristno in potrebno: zboljša krvne sestavine, poveča tek in splošno telesno odpornost. Vemo tudi, da je sonce nujno potrebno za tvorjenje vitamina D, ki ga telo neobhodno rabi.

Če dobite od sončenja mrzlico, zavijte noge v tople kiske obkladke in pijte čaj iz zajblja in bezga. Če nikakor ne morete zagoreti, temveč postanete samo rdeči in dobi- te temne pege, se ne smete preveč sončiti, ampak morate večkrat poiskati senco.

Ne pozabite pred vsakim sončenjem namastiti kožo. V trgovinah in drogerijah lahko kupite posebna olja za sončenje, lahko pa tudi uporabljate fino olivno olje. Nekateri uporabljajo raje sredstva, ki niso mastna. Tisti pa, ki jim postane koža bolesto rdeča in ne potemni, naj uporabljajo kis. Toda pri tem morate biti previdni: kis si vtarete v kožo vedno v senci in ne greste na sonce, dokler se ne posuši. O d časa do časa se vrnete v senco in postopek ponovite.

Tako se boste izognili opeklinam in lupljenju.

Sončne opekline zdravimo prav tako kot vse druge opekline. Namažemo jih z mastno kremo, potem pa z lanolinom. Ko ni več bolečine, jih dobro namastimo, da se koža ne bo lupila.

In še nekaj besed o morju. Slana voda slabo vpliva na vašo polt, posebno če je občutljiva. Se poslabša se ta vpliv, če je združen z vplivom močnega sonca. Zato je dobro, da se vsušate s sladko vodo, ko pridete iz morja, ali da si vsaj dobro umijete obraz.

Poletje pomeni izobilje sadja in zelenjave, zraka, vode in sonca. Če se z vsem tem okoristimo, bomo nadomestili zimske izgube v prehrani, odpornost in vitalnost, popravili bomo poškodbe našega organizma in spobili organe, ki so preveč izčrpani. Toda bodimo oprezní, kajti tudi tukaj velja zlato pravilo, da vsako pretiravanje škodi in ne koristi.

★

Rože vam ostanejo v vazah dolgo sveže, če dodate vodi malo soli ali pa pol do ene tablete aspirina. Najbolje je, da ne vzamete vodovodne vode, ampak deževnico.

Krilo in bluza je vedno priljubljena in praktična kombinacija

Krojni in šivalni tečaj v Kopru

Zensko društvo v Kopru je organiziralo krojni in šivalni tečaj, ki ga je vodila strokovna učiteljica Mara Mavrova. Tečaj je trajal tri mesece, 5 ur tedensko. Od začetka je bilo 23 tečajnic in krojni tečaj jih je končalo 18. Ko pa se je začelo praktično delo, nekatere niso imele blaga in šivalnih strojev in so izostale. Tako jih je končalo drugi del tečaja le 10.

Seveda je bil čas prekratek, da bi tečajnice obvladale šivilsko stroko ali da bi jim tečaj dal strokovno kvalifikacijo. Učile so se narisati in uporabljati osnovni kraj, šivati krila, bluže, vse vrste perila. Dobile so tudi nekaj koristnih nasvetov za vezenje. Vsaka je na tečaju zaslila 3-4 poljubne oblačilne kose.

Drugo leto mislijo organizirati posvetovalnico za tiste, ki šivajo same, tudi za pletenje in vezenje ter splošne gospodinjске potrebe. Po-

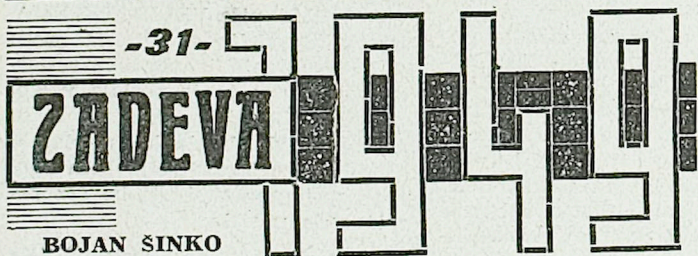
svetovalnico bo organiziralo Društvo za napredno gospodinjstvo.

Absolventke tečaja priznavajo, da jim je le-ta zelo koristil pri nadaljnjem samostojnem delu.

ČESNJE S SKUTO. 50 dkg skute, 10 dkg sladkorja, 1 do 2 žlici mleka, 6 do 8 listov želatine, pol skodelice mlačnega mleka, 55 dkg razcepljenih in na pol razdeljenih česnj. Sirček pretlačimo in dobro zmešamo s sladkorjem. Da bo zmes bolj gladka, ji pridenemo še žlico ali dve mleka. V mlačnem mleku raztopimo želatino in jo primešamo hkrati s česnjami. Zmes razdelimo v skodelice, ki jih prej oplaknemo z mrzlo vodo. Postavimo za več ur na hladno, da se zgosti. Ponudimo kar v skodelicah ali pa previdno zvrnemo na krožnik. Prej vtaknemo za trenutek skodelice v toplo vodo, da se zmes odloči. Okrasimo s celimi česnjami.

Tečajnice v Kopru

Mladi zdravnik, ki je sedel za krmilom, je žrtvoval svoj dopust, da spravi na varno oba zaljubljenca in onemogoči Moskvi izvedbo »Zadeve 1949«. Prtljaga, ki so jo imeli potniki s seboj na strehi avtomobila in v posebni priklopi, je pričala, da njihova pot ne bo kratka.

Luči sydneyskega vlemesta so zamrle v daljavi. Ivan in Dolores, ki sta sedela na zadnjih dveh sedežih dr. Bloomsteedovega štirisedelnika, sta olajšano vzdihnili in se od veselja objela. Končno sta se po zaslugi dr. Bloomsteeda umaknila pred zasledovanjem Moskve, ki ju v avstralski divjini, kamor le redko zaidejo tuji, prav gotovo ne bodo iskali. Z ladjo, letalom ali železnico bi bilo nemogoče brez nevarnosti zapustiti Sydney. Njun gostitelj ju je nameraval odpeljati naprej po sicer slabih cestah ob obali proti severu, prekoračiti mejo med Novim Južnim Walesom in Queenslandom ter zaviti nato proti severozahodu v redko obljude predelje petega kontinenta.

Petnajststo kilometrov so že imeli za seboj od svojega odhoda iz Sydneya, toda cesta se še vedno ni ločila od železnice in naseljenih področij. V Morvenu, ki leži okrog sto kilometrov vzhodno od Charlevila v Queenslandu, jih je zaustavilo deževje.

Izsušeni potoki, preko katerih je vodila tudi njihova pot, so postali čez noč divji hudourniki in Thomsonova reka, ki je bila vse leto zrez sleherne kaplje vode, je šumela v širini ene milje. Tako je sporočil radio v njihovem avtu.

Bivanje v zanemarjenem hotelu v Morvenu ni bilo preveč prijetno. Jed, ki so jo dobili na mizo ob svojem priho-

du, je bila skoraj neužitna, zato je imela Dolores med čakanjem ugodnejšega vremena priložnost pokazati na majhnem kuhalniku na spirit vse znanje svoje kuharske umetnosti.

Za svoje potovanje v avstralsko divjino, kamor se je dr. Bloomsteed iz znanstvenih razlogov odpravil že več let, da ugotovi vzroke nekaterih epidemičnih obolenj, so se opremili z vsem potrebnim. Niti spalnih vreč in za potovanje primernih oblek ter orožja ni manjkalo v njihovi opremi v priklopi, ki jo je imel dr. Bloomsteed v ta namen že pripravljeno.

Tretjega dne njihovega bivanja v dolgočasnem Morvenu sta dr. Bloomsteed in Ivan vstala sredi noči. Kakor so jima povedali meščani, bi bilo mogoče v treh dneh nadaljevati pot, če ne bi ponovno začelo deževati. Sreča jim je bila mila in po skupno šestih dneh neprosto voljnega počitka so zapustili Morven na svoji poti v njim neznan kraj...

Dolores se je znašla tudi na tem potovanju in je junaško prenašala vse napore. S skoraj otroškim veseljem je opazovala kenguruje, ki so radovedno spremljali njihovo pot. Žal ji je bilo, ker si ni kupila pred odhodom iz Sydneya foto- grafskega aparata, da bi lahko slikala te ljubke živali, ki so se veselo poigravale na obeh straneh poti. Če je dr. Bloomsteed, ki foto- grafskega aparata ni pozabil vzeti s seboj, a je moral štediti s posnetki za svoje znanstvene namene, zaustavili avto sredi poti, so živali s smešnovelikimi skoki takoj zbežale in kakih petdeset metrov od avta zopet začele s svojo igro.

Grmičevje z redkimi drevesi ob njihovi poti se je nepričakovano zgostilo. Minilo je že več dni, odkar so srečali zadnje človeško bitje. Dr. Bloomsteed je ustavil nekega večera avto blizu goščave, kjer se je le po njegovem mnenju zbrala voda zadnjega deževja. Oba moška sta vzela posode za vodo in odšla proti goščavi. Okrog njiju je vladala popolna tišina, le od časa do časa sta slišala zategle glasove nezanih zveri. Postajalo je vedno hladneje. Ivan ni mogel razumeti, kako lahko toplomer v tropski Avstraliji tako nizko pade. Sedaj se ni več čudil, zakaj je dr. Bloomsteed nakupil za vse tri tudi zimске obleke.

Do kotanje, napolnjene z vodo, ju je ločilo le še nekaj metrov, ko sta zaslišala iz grmičevja človeški smeh. Nič ju ni moglo bolj prestrašiti kot človeški glasovi sredi puste, s blede mesečino obsijane divjine. Ustavila sta se in prisluhnila. Nenadoma jima je udarila na ušesa divja kletvica. Rastlinje pred njima se je razgrnilo in odskočila sta v varstvo sence ekvaliptovega drevesa.

Od avtomobila, koder ju je čakala Dolores, sta zaslišala strel. Obstala sta v senci ekvaliptovega drevesa kakor okamenela.

8. poglavje SREČANJI V DIVJINI

Neznanec, ki se je pojavil pred njima v luninem svitu, na prvi pogled res ni vzbujal preveč zaupanja. Nepočesani lasje so mu štrleli izpod klobuka in njegova obleka je pričala, da se je možakar oženil z divjino.

»Pridite bliže, gospoda, ničesar se vama ni treba bati! Na vajini glavi ni razpisana nobena nagrada.«

Njegovo visoko in mišičasto telo se je stresalo od smeha, ko jima je ponudil svojo šapo v pozdrav.

»Kjer je Bill Chesterfield tam je tudi njegova senca. Pat Loweleck. Pravkar smo slišali glas njegovega pihalnika, s katerim zadene tudi muho na kengurjevem repu.«

Nepričakovano srečanje sredi divjine ni posebno prijetna stvar. Obotavljajočih korakov sta stopila dr. Bloomsteed in Ivan iz sence ekvaliptovega drevesa, toda dobrodušna pojava tega čudaškega prebivalca divjine je kmalu otajala led nezaupanja okrog njunih src. Ivan bi jo seveda najraje takoj ucvrl proti avtomobilu, od koder je pred nekaj trenutki zaslišal strel.

Približno enako se je godilo tudi dr. Bloomsteedu. Obsta bila z strahu za Dolores.

Njun novi znanec pa ju je kmalu pomiril:

»Kjer straši prtilikavi Pat Loweleck s svojim pihalnikom, tam ne preti več nikomur nobena nevarnost — razen divjim zverem.«

Tudi kmečki človek ima pravico do dobrih in cenениh knjig

Danes so knjige precej drage, zato si jih marsikdo na more kupovati. Zaradi tega prihaja zdaj tudi manj knjig v roke širokih množic, kakor pa prej, ko so bile knjige precej cenejše. Pač pa ima vsakdo priložnost, da si naroči cenene množične ljudske zbirke knjig, ki jih izdaja zadruga založba Kmečka knjiga v Ljubljani (Miklošičeva 6).

Tudi nova knjižna zbirka, ki obsega 4 knjige ali skupno okrog 1.000 strani zanimivega, poučnega, leposlovnega in zabavnega branja, bo stala samo 300 din. Zaradi tega je prav, če na te knjige opozorite tudi svoje prijatelje in znance, kajti tudi oni naj bi izkoristili izredno priložnost, ki se jim nudi.

Katere knjige so v novi knjižni zbirki?

Ali si lahko zamislite kmečko hišo brez zanimivega kmečkega koledarja?

Koledar Kmečke knjige za 1955. leto. Obsežnejši del koledarja, vsebuje mnogo leposlovnega branja izpod peres naših znanih pisateljev in pesnikov. Dodanih je mnogo poučnih sestavkov o raznih sodobnih vprašanjih, ki ne smejo iti mimo raz-

gledanega kmetovalca. Tretji del koledarja obravnava razna vprašanja kmetijske proizvodnje pri nas in po svetu. Seveda v koledarju tudi ne manjka kratkočasnih in zabavnih sestavkov.

Pogovori o krmiljenju živine, je težko pričakovana knjiga, ki so jo napisali naši najboljši živinorejski strokovnjaki kot živinozdravnik dr. Marjan Pavšič ter kmetijski inženirji Ota Muck, Erih Eiselt in Jože Perčec. Od pravnega krmiljenja je odvisno zdravje živine. Sama krma, ki vsebuje pravilna razmerja med količinami beljakovin, rudninskih in raznih drugih snovi ter vitaminov, lahko da najučinkovitejše proizvodne uspehe. In kdo izmed naših naprednih živinorejcev si ne želi, da bi njegova skrbno izbrana plemenska živina ne proizvajala čimveč?

Zgodovina slovenskega naroda izpod peresa univerzitetnega profesorja dr. Boga Grafenauerja je prav nestrno pričakovana knjiga, ki bo začetek serije knjig pod tem naslovom. V tem delu nam znani zgodovinar tolmači najstarejšo zgodovino naših prednikov, ko so se preselili iz svoje pradedovine v naše sedanje kraje ter tukaj kljub tisočletnemu suženstvu, tlačanstvu, izkoriščanju in raznarodovanju vzdržali vse skozi do svoje narodne osvoboditve.

Nevidna steza je najnovejšo leposlovno delo pisatelja Ignaca Koprivca. V tej knjigi nam avtor na zanimiv način prikazuje ljubezensko zgodbo, ki jo je vložil v okvir partizanskega življenja v času sovražnikove ofenzive na Kočevski Rog.

Kot smo že uvodoma navedli, bodo stalo te 4 knjige samo 300 din. Ker pa bo zaradi zelo dragega papirja in tiska naklada omejena, je priporočljivo, da se takoj prijavite v kmetijski zadrugi, pri poverjeniku Kmečke knjige ali pri sami založbi.

S. P.

Kulturni delavci na Primorskem so izdali prvo številko zbornika za književnost in kulturo »BORI«. Prozo so prispevali Dane Lokar, Rada Jelinič in Irma Kacin; pesmi pa Lojze Kante, Ferruccio Jakomin, Alojz Kocijančič, Alojz Štradiot, Mirko Vedriani in Marijan Brecelj; razprave in poročila Zorko Jeliničič, Srečko Vilhar, Janez Mesesnel, Alojz Štradiot, Milan Dolgan, Stojan Plesničar, R. Savnik in T. Pavšič. Umetniški prilogi sta od Rika Debenjaka.

V uvodni besedi pravi uredništvo, da bodo »Bori« zajemali iz vsega našega javnega življenja, jedro pa mu bodo razprave s področja odkrivanja in vrednotenja naše kulturne preteklosti in poveljne socialistične rasti.

Cankarjeva založba v Ljubljani je pred kratkim izdala četrto knjigo govorov in člankov Josipa Broza-Tita »Graditev nove Jugoslavije«. Knjiga obsega na 536 straneh govore, ki jih je imel jugoslovanski državni poglavar od januarja 1949 do junija 1950. Med njimi naj omenimo samo Referat na III. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije in Ekspozice na zasedanju Ljudske skupščine (aprila 1950). Knjiga vsebuje zelo bogato gradivo, ki je lahko v veliko pomoč političnim delavcem.

Orjak v Kidričevem je zaživel

(Nadaljevanje s 7. strani.)

DOLGA IN TEŽAVNA JE POT OD BOKSITA DO GLINICE IN BELEGA ZLATA

Vsako, ki prvič pride v tovarno v Kidričevem, potrebuje lep čas, preden zbere svoje prve vtise. Tudi nam se je tako godilo. Šele potem smo se spomnili, da bi si radi ogledali ves proizvodni postopek. Toda to je spet dolga in težavna pot. Mogočen vtis napravi na vsakogar šest velikih rotacijskih peči v kalcinacijskem obratu, ki so dolge po sto metrov. Tukaj »cmarijo« mešanico boksita, sode in apna pri temperaturi 1200 stopinj, da nato iz te raztopine v separaciji ločijo aluminijev hidrat od tako imenovanega rdečega blata, ki vsebuje predvsem železo. Za suhi proces pa so pripravili 36 velikanskih zaprtih kotlov-avtoklavov, kjer poteka proces pod pritiskom vroče pare.

Za kalcinacijski postopek je potrebo dnevno 80 ton kalcinirane sode, ki jo dobivajo iz Lukavca v Bosni. Velika cesta, ki vodi skozi tovarniški kompleks, loči tovarno glinice od tovarni aluminija. Vse električne naprave s transformator-

ji in usmerjevalci so pripravljene ne le za potrebe prvega obrata elektrolize, temveč tudi za drugo elektrolizo, ki še ni zgrajena. Tu vidimo tudi največjo transformatorsko postajo v naši državi s tremi orjaškimi transformatorji 60.000 KVA. Zaenkrat velika elektroliza ne bo obratovala s polno zmogljivostjo, ker ne bo dovolj električne energije. Zato bo spočetka dajala nekaj manj kakor 4000 ton aluminija letno. Elektrolitična peč mora namreč obratovati neprekinjeno podnevi in ponoči, zato mora biti na razpolago električna energija tudi v največji zimski »sušici«. Vsak izpad električne energije povzroči namreč v elektrolizi in v obratu kalcinacije ogromno škodo.

Tovarna v Kidričevem že obratuje. Zaenkrat šele v tovarni glinice, a z hitro naglico se bliža dan, ko se bodo pred redkimi delavci v elektrolizi zablesteli prvi zlitki belega zlata — aluminija, ki ga tako težko pričakujemo. Ta prvi naš aluminij bo vrednejši od zlata, kajti redkokje je bilo vloženo toliko truda in naporov kot teh zadnjih sedem let v tovarni glinice in aluminija v Kidričevem.

Bojan Sinko

RADIO · OGLASI · OBJAVE

SOBOTA 3. VII.: 13.45 Lahka in zabavna glasba, vmes objave; 14.15 Portreti; 14.30 Žena in dom; 15.00 Poje »orenjski vokalni kvintet; 17.00 Emisija za JNA; 17.30 Pesmi in plesi iz Makedonije; 18.15 Zabavni orkestri igrajo za židano voljo; 21.00 Skladbe Chopina in Liszta; 21.30 Slušna igra: Jean B. Luce: »Poslednja noč«; 22.30 Lahka in zabavna glasba. — NEDELJA 4. VII.: 8.10 Slovenske narodne; 8.30 Našim kmetovalcem; 9.00 Mladinski tednik; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Naši kraji in ljudje: reportaža o obisku Goričanov v Laškem; 16.00 Produkcija glasbene šole iz Trsta; 17.00 Naša domovina: narodne pesmi in plesi; 17.30 Glasba po željah v hrvaščini; 18.15 Jurina in Franina; 18.30 Iz ritma in ritem. — PONEDELJEK 5. VII.: 13.45 Lahka in zabavna glasba, vmes objave; 14.15 Beleške o filmu; 14.45 Obzornik; 15.00 Venček slovenskih narodnih; 17.30 Igra MKS »Jože Vlahovič« iz Zagreba; 18.15 Glasbenih mozaik. — TOREK 6. VII.: 13.30 Lahka in zabavna glasba, vmes objave; 14.15 Beleške o medicini; 14.45 Kulturno življenje na Primorskem; 15.00 Prekmurske in medjimurske narodne; 17.00 Igrajo zabavni orkestri; 17.30 Poje moški kvintet »Lisinski«; 18.15 P. I. Čajkovski: Italijanski capriccio; 18.30 Okrogle narodne; 20.00 Jules Masseneta: »Werther«, opera v 3 dejanjih. — SREDA 7. VII.: 13.45 Lahka in zabavna glasba, vmes objave; 14.15 Beleške o kulturnem življenju; 14.15 Od Triglava do Jadrana; 15.00 Pojo slovenski opemi pevci; 17.00 Veseli ritmi; 17.30 Iz kraja v kraj, spored narodnih pesmi; 18.15 Za vsakogar nekaj. — ČETRTEK 8. VII.: 13.45 Lahka in zabavna glasba, vmes objave; 14.45 Beleške o tehniki; 14.45 Sport doma in po svetu; 15.00 Pojeta pevška zbor drž. učiteljska iz Kopra in drž. učiteljska iz Tolmina; 17.00 Stare in nove melodije; 17.30 Igra MKS »Milica Križan«, poje Perič Radojko iz Osijeka; 18.15 Alfredo Casella: Paganiniiana; 18.30 Glasbena kronika; 18.40 V narodnem ritmu.

Okranji odbor Združenja rezervnih oficijev v Kopru obvešča vse svoje člane, da bo za Praznik vstaje priredil skupen izlet v Črnomelj, kjer bo centralna proslava.

Cena vožnji je 500 din. Podrobna navodila dobite pri tajnikih občin.

skih sekcij, ki tudi sprejemajo prijave do 15. tega meseca.

Kmetijska zadruga v Novi vasi pri Šmarjah v okraju Koper se združila s kmetijsko zadrugo v Šmarjah pri Kopru z dnem 1. 7. 1954. Zato pozivamo vse upnike, da predložijo svoje terjatve do 31. 7. 1954, dolžnike pa, da poravnajo svoje obveznosti do navedenega dne. Po preteku tega datuma se ne bomo ozirali na morebitne terjatve, dolžnike bomo pa izterjali s pomočjo sodišča.

»PERLA« je najboljšje loščilo za čevlje.

POTROŠNIKI, zahtevajte vedno loščilo za čevlje znamke

»Perla«

Industrijsko podjetje
»SALVETTI«
PIRAN

MEDNARODNEGA JEZIKA

ESPERANTO

se lahko hitro naučite v našem dopisnem tečaju. Ako pošljete znamko za Din 25 — Vam pošljemo brezplačno na ogled prve lekcije.

Zveza esperantistov Slovenije,
Ljubljana, Miklošičeva 7/I.

Realitetna agencija
KOPER

nudi v komisijsko prodajo:

Kompletno jadrnico tipa »Sloka« z jadri in pripadajočimi vrvmi, ribiške elektrogeneratorje za ribolov, kompletne z motorji in svetilni telesi, kompletne ribiške barke — motorne jadrnice ter navadne na vesla za ribolov, razne foto in radio aparate, komade in kompletna pohištva, pisalne in računske stroje mešalne stroje za pekarstvo obrt, razno konfekcijo in drobni inventar za gostinska podjetja.

Istočasno javlja, da sprejema v komisijsko prodajo vse vrste premičnih in nepremičnih.

Na razpolago ima za prodajo več stanovaljskih hiš z obdelovalnim zemljiščem ter sama zemljiška telesa v bližini Kopra, Izole, v Pradah.

Trgovsko podjetje z živili »KLAS«

Sprejme dva vajenca K O P E R
POGOJI: mala matura in veselje do trgovine

V naslednjem trenutku so že uzrlj moža, ki je s strehom iz svoje puške pognal strah v kosti mladega sydneyskega zdravnika in njegovega spremljevalca. Z desnico je vlekel za seboj svojo puško, z levico pa Dolores, ki je trepetala po vsem telesu.

»Gospoda, prihodnjic Pat Lowelock ne bo odgovarjal za tole ljubko stvarco, če ga ne bosta posebej za to pooblastila! Skoraj bi preluknjal vajino škaflo, ki jo imenujete avto, ko si je divji pes dovolil približati svoj gobec cenjeni dami.«

Iz z divjjo brado obraščenih ust Billa Chesterfielda se je zopet razlegel divji krahot. Med smehom je plesal okrog svoje ose in se divje tolkel po kolenih, kakor da bi bil obsejen. Sydneyski potniki so ga začudeno gledali, Dolores pa se je tesno privila k Ivanu, ki ji je prišel nasproti.

Velikani krahot pa je bil nalezljiv, kajti njegov pritlikavi tovariš je odvrgl puško in pričel razposajeno poskakovati z obema nogama na vse štiri strani sveta, pri čemer je divje krillil z zrokama. Dolores, Ivan in dr. Bloomsteed so se bili v resnih skrbeh za njuno duševno stanje, ko sta se oba čudežka zopet umirila in Bill Chesterfield se je globoko priklonil Dolores:

»Gospoda, prosiva vas odpuščanja za najino neumno obnašanje. Tukaj v divjini ni nobenega gledališča, zato si od časa do časa poskrbiva za zabavo sama.

Upava, da vam je predstava ugajala!«

Ko ju je Bill Chesterfield seznanil s Patom Lowelockom in še sebe predstavil Dolores, sta dr. Bloomsteed in Ivan, zvedela, kaj se je zgodilo pri avtomobilu. Dolores je mesečna izzabila na prosto, kar pa bi se ji skoraj krvavo maščevalo. Iz goščave se je namreč priplazil dingoo in se ji približal. Ko ga je zagledala, bi jo bilo že od strahu konec, če ne bi divjemu psu sledil Pat Lowelock, čigar puška je opravila ostalo.

Cez nekaj minut je vsa družba sedela okrog prijetno prasketajočega ognja, nad katerim je vrela voda za čaj. Srečanje z neznanca se kaže v divjini mnogo nevarneje v obljudenih pokrajinah. Toda ravno v teh krajih, kjer

pričakujejo ljudje iz gosto naseljenih dežel na vsakem koraku novo nevarnost človek ponoči mnogo varneje počiva kot kjer koli v velemestu. Redki prebivalci zapuščenih pokrajin daljnih dežel radi pomagajo drug drugemu, ker jih veže tovarištvo v boju proti nalezprosi in tuji naravi.

Oba lovca sta glasno srebrala čaj, ki ga jima je ponudila Dolores. V daljavi so se oglašale zveri, ki so povzročile že toliko gorja osrednje-avstralskim rejcem ovac. Bill in Pat sta se veselo muzala, ko sta prisluškovala njihovemu tuljenju. Mislila sta na tistih pol ducata divjih psov, ki so se v tem trenutku mastili z njunim zastrupljenim mesom.

Zgodaj jutraj bodo pomenila njihova trupla nove šilinge, ki sta jih sproti nalagala v banki v najbližjem mestu, da si zagotovita breskrben konec svojega nemirnega življenja.

Prve se je lotil spanec Dolores, za njo pa Ivana in dr. Bloomsteeda. Obema lovcema spanec ni mogel do živoga.

Zatrjevala sta, da jima ni do spanca, ker ob luninem svitu zveri najraje prijemajo za vabo. Ko se je vrnila sydneyska družba k avtomobilu, kjer si je že ob prihodu postavila šotor, sta lovca še vedno sedela ob pojemajočem ognju in srebrala zadnje ostanke čaja.

Dolores, Ivan in dr. Bloomsteed niso to noč prvič zlezli v spalne vreče, toda kljub utrujenosti so se vso noč nemirno premetavali v varstvu svojega šotora. Zlasti Dolores, v snu ni našla miru, ves čas so jo preganjali ogromni divji psi, da je v polsnu večkrat prestrašeno zavpila.

Se pred prvim svitom je odšel Ivan h kotanji po vodo za umivanje in jutranji čaj. Na nebu so ugašale zadnje zvezde, z vzhoda pa ga je pozdravljalo še blede svetlikanje jutranje zarje. Obeh lovcem ni bilo nikjer več v bližini, a tudi njunega taborišča ni mogel najti v grmičevju. Le ob kotanji z vodo je naletel na odtise njunih nog. V vejevju evkaliptovih dreves, katerih korenine najdejo v zemlji dovolj vode tudi takrat, ko je stena daleč naokrog že popolnoma ožgana od sonca, so se oglašili prvi ptiči. Sicer ni bilo slišati daleč naokrog nobenega glasu. Tudi zavijajoči lajež divjih psov je čez noč utihnil.

Po nekaj dneh so imel goščavo za seboj. Pokrajina se je zopet spremenila in pot se je pričela vzpenjati v gorate predele secerozahodnega Queenslanda, tako da se je moral dr. Bloomsteed za krmilom na vso moč truditi, če je hotel obdržati vozilo v ranotežju. Končno so zagledali brezmejno stepe Barklyeve planote.

Prvi človek, ki so srečali v teh nepreglednih stepah, je bil neki podčastnik kraljevske avstralske konjeniške policije s svojim črнопoltnim spremljevalcem. Policijski podčastnik ni v mestu nikoli mnogo pomenil, v tej brezmejni divjini, kjer je bilo njegovov področje večje od Slovenije, pa je njegova cena zelo porastla.

Bil je na službenem obhodu, kar je z velikim dostojanstvom povedal potnikom v sydneyskem avtomobilu. Kmalu so videli, da je zelo gostobeseden. Njegov barvasti spremljevalec ni črnil niti besede.

V Kopru je bilo te dni zelo živahno

Te dni je bila v Kopru precejšnja športna aktivnost. Odbojkarji domačega »Partizana« so odigrali 2 tekmi. V soboto so premagali moštvo »Papimičarja« iz Vevč pri Ljubljani brez vsakih težav z rezultatom 3-0. Ob tej priložnosti je bila tudi prva tekma v ženski odbojki med koprskimi dekletki in odbojkašicami iz Vevč. Na svoji prvi tekmi so Koprčanke premagale tako rekoč brez vsakega treninga rutinirane igralke iz Vevč z 2-1. Čas je že, da se zmiha koprski »Partizan« odnosno okrajni odbor TVD »Partizan« in organizira okrajno prvenstvo po liga sistemu, saj so za to dani že vsi pogoji. V nedeljo pa so koprski odbojkarji premagali odbojkarje iz Izole s 3-1.

Nogometaši mladinci koprške »Aurore« so premagali kombinirano moštvo »Papimičarja« iz Vevč s 4-0.

Najbolj na nas je razveselila vest, da je koprski »Proleter« na državnem kolesarskem prvenstvu ponovno osvojil prvo mesto. Prav tako tudi med posamezniki, kjer je postal državni prvak Della Santa iz Škofij. Uspeh Della Sante je zato še velike večji, ker je il to njegov prvi letošnji nastop. Ob tej priložnosti ekipi »Proleterja« in novemu državnemu prvaku Della Santi v imenu naših bralcev iskreno čestitam!

V torek pa je bil v prostorih Doma Jugoslovanske armade namiznoteniški dvoboj med Koprčani in Papimičarji iz Vevč. Zmagali so domačini s 5-4.

Težka je pot v slovensko ligo

Pred štirinajstimi dnevi so se pričele kvalifikacijske tekme za vstop v slovensko nogometno ligo. Naši dnevni časopisi, pa tudi ljubljanski fizikulturni tednik »Polet« posvečuje vse premalo pozornosti temu tekmovanju. Za vstop v slovensko ligo se bori pet enajstoric. »Mladost« iz Kranja, kot prvak Gorenjske, dva najboljša nižerzredna ljubljanska kluba »Gračičar« in »Ilirija«, prvak goriškega nogometnega centra »Tabor« iz Sežane in komaj novo rojeno dete, prvak koprškega nogometnega centra »Stil«. Vse gornje enajstovice imajo več ali manj že bogato nogometno tradicijo, razen »Mladosti«, ki obstoja nekaj več kot eno leto, in koprski »Stil«, ki obstoja še osem mesecev. Po dosedanjih igrah sodeč imata največ izgledov za osvojitve prvega mesta »Gračičar« iz Ljubljane in »Mladost« iz Kranja. Vse enajstovice so do sedaj odigrale po dve tekmi, eno doma, eno pa na tujem igrišču, razen koprškega »Stila«, ki je igral obe tekmi »v inozemstvu«. Trenutno je lestvica naslednja:

Mladost	2	2	0	0	6:3	4
Ilirija	2	1	1	0	9:4	3
Gračičar	2	1	0	1	7:4	2
Tabor	2	0	1	1	3:5	1
Stil	2	0	0	2	3:12	0

V nedeljo igrata v Kopru ob 15. uri zadnji in prvi na lestvici: »Stil« in »Mladost«.

Svetovno nogometno prvenstvo

Nemška enajstovica največje presenečenje

V polfinalu svetovnega nogometnega prvenstva so Nemci katastrofalno premagali Avstrijo z rezultatom 6:1. Nemci so prvi finalist in največje presenečenje V. svetovnega nogometnega prvenstva.

Madžari so v nadaljšku tekme, ki se je v regularnem času končala z rezultatom 2:2, premagali doseďanje ga svetovnega prvaka Urugvaj s 4:2.

Finalna tekma bo v nedeljo 4. julija. Zmagovalec, kdo bo? Ne bi se prav nič čudili, če bi nam Nemci pripravili še končno presenečenje in odnesli domov zlati pokal Julesa Rimetala Sicer pa bomo videli čez 48 ur!

NASTOP »PARTIZANA« V POSTOJNI

V nedeljo popoldne je bil v Postojni v okviru zaključka mladinskega festivala prvi okrajni telovadni nastop telovadnih društev Partizana. Ob veliki udeležbi gledalcev je nastopilo na letnem telovadnišču okrog 1.000 telovadcev.

Sporod je obsegal narodna kola, ki jih je izvajala moška in ženska deca, pionirske vaje z zastavicami, »Lahkih nog« okroga, tek v vrečah, proste vaje, vaje na orodja ter štafetno teko.

V počastitev 60-letnice ustanovitve postojnskega »Sokola« je podpredsednik mestne občine Jože Bizjak poklonil prapor postojnskega »Partizanu«.

Š A H

JESENI BO V PORTOROŽU MEDNARODNI EKIPNI TURNIR

Okrajni šahovski odbor v Kopru bo organiziral od 29. septembra do 3. oktobra velik mednarodni ekipni šahovski turnir v Portorožu. To bo prva tovrstna prireditev v zgodovini jugoslovanskega šaha. Na turnirju bo sodelovalo okrog 100 ekip iz Jugoslavije in iz številnih evropskih in izvenevropskih držav. Prireditelji so med drugim razposlali vabila tudi v Turčijo, Grčijo in Abesinijo. Vsaka ekipa bo štela štiri igralce in eno ali dve rezervi, tako da se bo jeseni zbralo v Portorožu okrog 500 priznanih šahistov iz raznih krajev sveta. Turnir bodo igrali po izločilnem sistemu.

Organizatorji turnirja so sklenili,

da se bo te pomembne prireditve udeležila tudi ekipa jugoslovanske cone STO. Najbrž bodo igrali Omladič, Zorman, Petrinič, Šaranovič in Gajski.

V kratkem bodo izdali poseben prospekt z vsemi podrobnostmi o izvedbi te prireditve.

MOŠTVENO ŠAHOVSKO DELAVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V PORTOROŽU OD 20. DO 23. VI. 1954

Tekmovalo je 18 ekip, ki so v predtekmovalju bile razdeljene na 4 skupine.

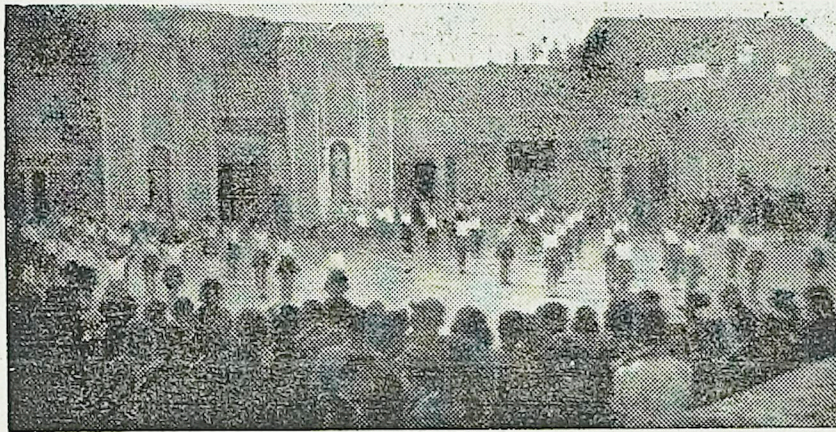
Končni rezultat:

Zmagovalna ekipa Državnega sekretarijata za notranje zadeve Slovenije je osvojila prvo mesto s 13 točkami, drugo mesto šahovska ekipa Pošte in telegrafa Ljubljana z 10 točkami, tretje mesto ekipa Železarne Jesenice z 8 točkami, četrto mesto ekipa Cinkarne v Celju s petimi točkami.

Sledijo še ekipe: Metala Maribor, Dušika Ruše-Maribor, Tiskarne Maribor, MLO Maribor, Elektrarne Trbovlje, MLO, DOZ, MLO Celje, Tekstilne Prebolt, ZSZ Ljubljana, Iskre Kranj, Betona Celje in OLO Radovljica.

Sedanja prva ekipa je že drugič osvojila prehodni pokal republiškega sindikata Slovenije.

K. S. S.

Nastop »Partizana« na Pivki

Barba Vane pravi...

Slovenca, brata.

»Kaj vse te »toka«, ti stari Barba Vane,« sem premišljeval, ko sem jo kar po bližnjici ubiral čez brinje in kamenje proti Podgradu v čičko-brkinski republikli. Še vedno je v Istri navada, da oče gospodari, dokler ne umore in umrje. Sinovi ostanejo sami in prepri je tu. Dediščina je večkrat vzrok pretepev. Materam bi priporočil, da bi nadarjene otroke poslale v šole, ne pa da bi jih zadrževale doma. Tako bi bilo na vse strani prav.

Veste, da v bližini Podgrada rase na nekem hribu — čudežna trava! Ta trava še danes vzklika: »W il Duce!«, čeprav je pretkelo že devet let odkar so ga na trgu v Loretu obesili za pete. Nikakor vas, dragi bralci, ne mislim povleči za nos! Kar pišem, je čista resnica. Čudi me le, kako da tistega travnatega napisa ne vidijo tisti, ki vladajo v čičko-brkinski republikli! Ali ga mislijo še nadalje ohraniti kot — zgodovinsko posebnost?

Na Rižani imam prijatelja, ki me je prejšnjo nedeljo povabil na »šagro«. Čeprav sem imel v Kopru zelo važne »defarje«, (začela se je sezona kovanja in sem rad v bližini obrežja, kjer se razkazujejo svetlogladke in »abroncate« sirene), sem prijatelju ustregel. Je le bolje, za vsak primer, če imaš enega prijatelja, kakor pa enega sovražnika več. Povabil me je na liter črnega refoška. Plačati sem seveda moral jaz. To, da ni bilo kake zamere. Poslovodja gostilne je zelo vljudno povedal, da stane liter 140 din. Revče se mi je zasmilil, pa sem mu dal še deset din »mančje«. Ko sva s prijateljem ogledovala vino v »flaški«, se je tako mešalo, kakor da grozi z nevihto. Bal sem se, da bo zdaj, zdaj začelo še treskati iz »ie. Okus pa je »refošk« imel tak, da bi se koza zbežala, če bi ji ga

bil ulil na rep.

Mesar v Čmem kalu pa je res talentiran človek. Videl sem, kako je ženskam kar skozi okence porival meso zavito v cementni ali časopisni papir. »Prmejduš, če ni to preventivna higijena,« sem vzkliknil. »Če zaviješ meso v cementni papir, boš zacementiral vse črve, muhe in bacile, če ga pa zaviješ v časopisni papir, bodo pa vsi ti zbežali, ker bi se sicer morali učiti — branja! Kdor zna, pa zna!«

Kaj vse je v Kopru odkril nepopolni sončni mrk v sredo popoldnel! Ko sem skozi okajeno steklo opazoval »mrkanje« sonca, mi je posvetilo v stare možgane. Veste, onidan sem bil »vdovec«, ker mi jo je bila Juca popihala neznanu kam. Moral sem sam po »špežo« na trg, pa sem kupil med drugim tudi veliko glavnatu solato. Plačal sem reci in za piši: 17 in pol dinarja. Vagala je točno pol kile. Doma sem jo lepo pripravil polovico. Bilo jo je zvrhano skledo. Prav gotovo za najmanj štiri take porcije, kot jih dajo v koprskih gostilnah. Pa še te prijazno »potolajijo«, da stane »samo 25 dinarjev«. Po nekaterih gostilnah pa »samo 30 din«. Za tako »prijazno« opozorilo čakajo natakarij seveda še na »mančjo«. Vzel sem svinčnik in računlal: iz pol kila solate bi napravil potemtakem 8 takih porcij, kot jih dajo v gostilnah, iz enega kilograma pa najmanj 15 porcij. Pomnožil sem 15 krat 25 in dobil 375 dinarjev!!!

Vidite, kaj je spravilo na dan sončno »mrkanje! Jaz bi želel, da bi cene v koprskih gostilnah in tudi trgovina vsaj za malenkost »mrknile«. Ni potrebno, da bi bil mrk popoln, obročekast pa bi bil prav lahko. Kazalo bi tudi, da bi včasih povzročila kaki gostilni umetni mrk inšpekcijska za cene in higieno.

svojimi fanti, da bodo osvojili prvo mesto na pokalnem prvenstvu Primorske. Seveda so Partizanovci iz Pivke nastopili v Titovih štafetah. Udeležili so se planinske Titove štafete, na štafeti 19. maja pa je nastopilo kar 70 tekačev, ki so vsi tekli v krojih.

Ponos društva pa so samostojni nastopi in športni dnevi. Prvi javni nastop je bil v počastitev občinskega praznika 9. maja v vasi Palčje. Vrhunec pa je bil letni telovadni nastop 30. maja, na katerem je nastopilo nad 400 telovadcev. Največ odobravanja so žele pri gledalcih naslednje točke: »Jager pa jaga«, podmladek (vodnica tovarišica Troha Boža), »Ne bom se možila«, »Ti si urce zamudila« ter »Jaz pa pojdem na zeleno travco«. Sporod je obsegal 17 točk, katero so poživile raznoterosti, akrobatika, preskoki, orodna telovadba in vaje za republiški zlet.

Posebna doživetlja naše mladine pa so športni dnevi, ki jih prireja gimnazija in osnovna šola. Združeni so z izletom v okolico, z raznimi tekmovanji in zabavnimi igrami. Od zime do danes je bilo kar 6 takih dnevo. Najbolj uspešen je bil športni dan, na katerem so tekmovali za okrajno prvenstvo »med dvema ognjema«. Dočim so naši mladinci osvojili prvo mesto, so bila dekleta druga. Kako je požrtvovalna naša mladina, je najlepši primer, ko je na tekmi nastopil mladiček brez roke.

Društvo se je udeležilo tudi republiškega zleta v Ljubljani. Mladinci so pri preskokih, katere je vodil tovarš Gregorka, bili med najboljšimi.

V Pivki pa nam nudi še prav posebno veselje konjski šport, ki ga v okviru »Partizana« vodi oficir JLA tovarš Delić Milan.

Vse to društveno delovanje pa je seveda združeno z velikimi težavami. Vsi ti uspehi so rezultat požrtvovalnega dela, silne volje in ljubezni do društva, tako članov mladincev in mladink, kakor tudi požrtvovalnih vaditeljev. Vsekakor bi bilo potrebno, da pridejo Partizanovci iz Pivke do moderne telovadnice, kar po svojih uspehih in dejavnosti tudi zaslužijo.

★

POČASTITEV AMERIŠKEGA DIRKACA

JUGOSLOVANSKEGA POREKLA

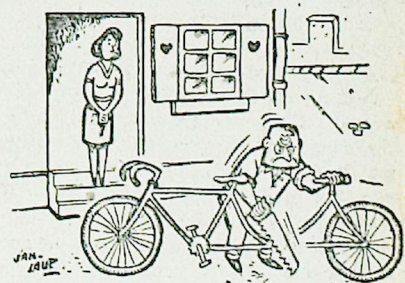
Devetindvajsetletni Amerikaneec, Bill Vukovich, je na nedavni letni avtomobilski tekmi 500 milj v Indianopolisu spet odnesel prvo nagrado, kot jo je že lani. Ta tekma je vsako leto največji avtomobilistični dogodek v Združenih državah. Ameriška mladinska organizacija za vzajemno pomoč »Junior Chamber of Commerce« v Fresnu organizira sedaj zelo skromnemu prvaku tekme v čast »Dan Billa Vukovicha«, da ga počast, ko se bo vrnil s svojega potovanja po vzhodu Združenih držav. Njegovi starši, Ivan in Milica Vukovič, so se poročili še v svojih starih domovini in naselili v Združenih državah v začetku tega stoletja.

★

V času tekmovanj za Davisov teniški pokal smo. Morda še ne veste, da je teniško tekmovanje za ta pokal najstarejše pokalno tekmovanje, saj se igra že od leta 1900. Takrat je Davis poklonil zlati pokal v prehodno last zmagovalu mednarodnega teniškega turnirja, ki je sedaj vsako leto na sporedu ter velja kot nenakšeno neuradno svetovno teniško prvenstvo.

★

Prvo mednarodno nogometno tekmo v Evropi so odigrali leta 1902. 12. junija med Madžarsko in Avstrijo. Zmagali so Avstrijci.

Skregala sta sel

Urednik — Odgovorni urednik Milko Stofa — Tiska tiskarna »Jadrano« — Vsi v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorjeva ulica št. 26, telefon 170, poštni predal 2.

Letna naročnina 500.— din, polletna 250.— din, četrtletna 130.—